Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 38 (8.773) ◆ 1996 йил ◆ 1 апрель, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

ТАШРИФ НИҲОЯСИГА ЕТДИ

ХАНОЙ, 29 март. (ЎзА мухбири Амирқул Карим хабар қилади). Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг Вьетнамга сафарининг учинчи куни Вьетнам-Корея «Орион-Ханел» қўшма корхонасига ташрифдан бошланди. Давлатимиз раҳбари ушбу қўшма корхона фаолияти билан танишди.

Ханойдаги ҳукумат меҳмонхонаси мажлислар залида Президент Ислом Каримов Вьетнам ишбилармон доиралари билан суҳбатлашди. Уларга мамлакатимизда ишбилармонлар ва хорижлик сармоядорлар учун яратилган шарт-шароитлар хусусида сўзлаб берди.

Шундан сўнг Президент саройида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов Вьетнам Президенти Ле Дик Ан билан яна бир бор мулоқотда бўлди. Президентлар Ўзбекистон ва Вьетнам ўртасидаги алоқаларни ривожлантириш хусусида фикрлашар эканлар, Тошкентда ва Ханойда имзоланган ҳужжатлар ўзаро ҳамкорликни юксак босқичга кўтариш учун мустаҳкам ҳуқуқий асос яратишини таъкидладилар.

Ташриф ниҳоясида Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовни расмий кузатиш маросими бўлди.

* * *

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Тошкентга қайтиб келди.

Тошкент аэропортида мамлакатимиз раҳбарини Ўзбекистон Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов, Бош вазир Ў. Султонов, Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари С. Сафоев, Б. Ғуломов, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ва бошқа расмий кишилар кутиб олди.

(ЎзА).

ЯКДИЛЛИК

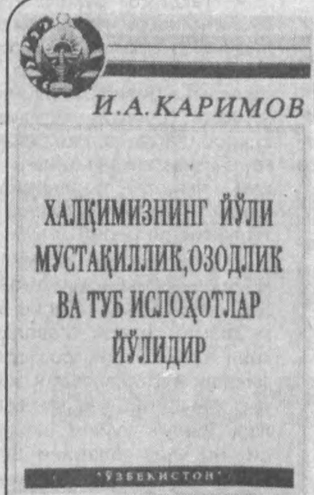

Россия Федерацияси Давлат думаси 1991 йил 8 декабрь Беловеж битимини денонсациялаш тўғрисидаги қарорни қабул қилгач, қисқа вақт ичида мустақил Ўзбекистонимизнинг турли вилоятларидан Президент И. А. Каримов номига кўплаб телеграммалар, фикр-мулоҳазалар битилган мактублар келди.

Қуйида куни кеча «Ўзбекистон» нашриёти томонидан чоп этилган «Халқимизнинг йўли мустақиллик, озодлик ва туб ислоҳотлар йўлидир» китобида келтирилган ана шу мактублардан айримлари эълон қилиняпти.

Ҳурматли Ислом ака!

Ўзбекистонимиз мустақиллигининг биринчи йиллариданоқ рўй бераётган воқеалар Сизнинг номингиз билан боғлиқдир. Ўзбекистонимизнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотига аъзо қилиб олиниши, жаҳоннинг энг юқори минбаридан туриб Марказий Осиё минтақасида тинчликни барқарорлаштириш ҳамда Орол денгизи фожиаси муаммоларини ечиш масаласини айтдингиз, халқ ҳаётини енгиллаштириш учун қабул қилган қатор қарорларингиз мени Сизга минг-минг раҳматлар айтишга ундайди.

Ҳурматли Ислом ака! Хоразмда сўзлаган маърузангизда ер, сув, инсон ҳаёти, келажак ҳақидаги фикрларингиз менинг ва ўйлайманки, ҳар бир фуқаронинг юрагига етиб борди.

Сизнинг улуғ бобомиз жаҳонгир Темур авлодларига хос бўлган жасурлик ва салтанат билан Россия думасининг эски Совет Иттифоқини тирилтириш учун қабул қилган ғайри қонуний чақириқларига қарши, жонажон Ўзбекистонимизнинг мустақиллигини, порлоқ келажагини, озодлигимизни қўриқлаб айтган сўзларингиз мени жуда тўлқинлантириб юборди. Сизнинг фикр-мулоҳазаларингиз халқнинг дилидаги ҳис-туйғулар билан оҳангдордир. Сизга минг-минг марта раҳматлар бўлсин.

Ҳурматли Ислом ака! Ишимиз туфайли айрим хорижий мамлакатларни кўришга муяссар бўлдим. Бу ҳам мустақиллигимиз шарофати билан. (Илгари Шереметьево халқаро аэропортига бориб ишга жойлашиш Ўзбекистон фуқаросининг тушига ҳам кирмаган). Сизнинг раҳбарлигингиз остида олиб борилаётган давлат сиёсати жуда тўғри, халқнинг эзгу ниятларини акс эттирувчи сиёсатдир. Мен ва оила аъзоларимиз Сизни қўллаб-қувватлаймиз.

Сиз олиб бораётган сиёсатни имкони борича одамлар қалбига етказишга ҳаракат қиламан ва жонажон Ватанимиз Ўзбекистонга, Сизга содиқ бўлиб меҳнат қиламан.

Аҳмаджон ЎРОЗОВ,
«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг А-310 самолёти учувчиси.

***

Ҳурматли Ислом ака!

Мен мустақил Ўзбекистон Республикаси фуқароси эканлигимдан мағрурланаман. Ўзбекистон менинг Ватаним экан, барча ташкилотимиз ходимлари номидан Сиздан илтимос қиламанки, ўз тутган ташқи иқтисодий йўлингиз тўғри эканлигидан ҳеч шубҳаланманг.

Россия Федерацияси Давлат думасининг 1996 йил 15 мартдаги собиқ СССРни қайта тиклашга қаратилган қарори ўта бемаъниликдан бошқа нарса эмас. Россия Федерацияси Президентлигига сайлов арафасида қабул қилинган бу қарор Россия коммунистлари ва шунга ўхшаган кимсаларнинг ўтмишни қўмсаб қилган ҳаракати, деб биламан ва ҳеч қандай асосга эга эмаслигига ишончим комил.

Х. К. АҲМАДЖОНОВ,
«Ўзавтошина» фирмаси программисти, физика-математика фанлари номзоди.

Мустақиллигимиз — дахлсиз

ТАЛАБАЛАРНИНГ ҚАТЪИЙ ФИКРИ

Бизнинг Тошкент кимё-технология институти барча факультетларида Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг ЎзА мухбири билан қилган суҳбати юзасидан йиғилишлар бўлиб ўтмоқда. Жумладан, куни кеча ўтказилган институтимиз миқёсидаги йиғилишда сўзга чиққан талабалар ва илмий ходимлар мазкур суҳбат моҳият-мазмунини изоҳлашди. Сўнгра кўпдан-кўп талабаларнинг саволларига жавоблар қайтарилди, мустақиллигимизнинг моҳияти, аҳамияти ва келажагимиз учун буюк роли мисолларда ўз аксини топди, танлаган йўлимиздан қайтарадиган куч йўқлиги, мустақиллигимизнинг дахлсиз эканлиги уқтириб ўтилди. Институт илмий ходимларидан анчагинаси истиқлол шарофати билан хорижий мамлакатларда ишлаб келганликлари, малакаларини оширганликлари ва ўқув-методик ишларда илғор йўлларни қўллаб дарс ўтаётганликлари айтилди. Шунингдек, Греция билан мустақил Ўзбекистон олимлари ва педагоглари олиб бораётган ишлар, ҳамкорлик ҳақида, институтлар ўртасида талабалар алмашинуви тўғрисида битим тузиб келинганлиги ҳам тилга олиб ўтилди. Илгариги вақтларда бу ишларни қилиб бўлармиди?

Албатта, буларнинг барчаси истиқлол ва мустақиллик мевасидир.

Мунозара ва савол-жавобларда институт проректорлари — профессорлар П. Р. Исматуллаев, А. А. Исматов, А. Б. Аловитдинов, деканлардан доцент Ҳ. Ҳасанов, Т. М. Мирхолиқов, талабалардан Т. Тўраев, Ю. Зеленский ва бошқалар иштирок этишиб, Президентимиз кўрсатиб берганларидек, интеграция ва кооперациянинг тамойиллари бешта шартга асосланиши лозимлигини ёқлаб чиқдилар. Бу ерда ихтиёрийлик, тенг ҳуқуқлилик, суверенитет ва давлат мустақиллиги тўла сақланиб қолиши зарур. Ота-боболаримиз орзиқиб кутган мустақиллигимизга ҳеч кимнинг хуружи ўтмайди, тарих ғилдирагини энди ҳеч ким ортга қайтара олмайди.

Нусрат ПАРПИЕВ,
Тошкент кимё-технология институти ректори, академик.

ОВОРА БЎЛМАНГЛАР

Халқимиз мустақилликка эришишни кўп йиллардан буён орзу қилган. Халқимизнинг не-не фарзандлари ҳуррият дея, истиқлол дея ўз азиз жонларидан жудо бўлдилар. Абдулла Қодирий, Фитрат, Чўлпон, Элбек каби истеъдод эгалари ана шулар жумласидандир. Шукрки, биз истиқлол кунларига етиб келдик. Динимиз, миллий урф-одатларимиз қайтиб келди. Имон-эътиқод мустаҳкамланмоқда. Яна кимларгадир тобе бўлиш, қуллик кишанини кийишни бизга ҳеч ким мажбур эта олмайди.

Ўзбекистон иқтисодиётини тараққий эттириш учун ҳамма имкониятлар бор. Эндиликда биз ўз тақдиримизни ўзимиз яратамиз. Юртбошимизнинг ЎзА мухбири билан суҳбатида бу масалага давлатимизнинг муносабатини тўла-тўкис қўллаб-қувватлаймиз.

Собир СОЛИЕВ,
Мирзо Улуғбек туманидаги Оққўрғон маҳалласи оқсоқоли.

ПОЙТАХТНИНГ БИР КУНИ

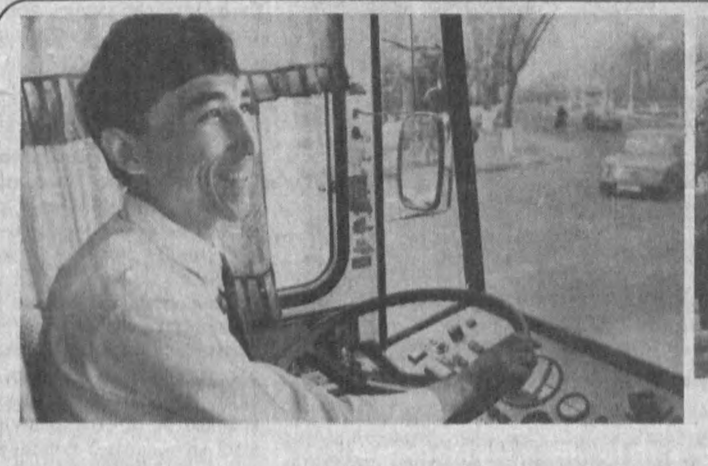

30 март, шанба куни янги троллейбус маршрути очилишининг тантанали маросими бўлди. Эндиликда «саккиз» рақамли троллейбуслар Жанубий вокзални талабаларнинг «Ёшлик» шаҳарчаси билан боғлайди. Шу нарса диққатга сазоворки, бу маршрут Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг топшириғига кўра тайёрланди ва ишга туширилди.

Газетанинг шу сонига

ЖАНУБИЙ ВОКЗАЛДАН «ЁШЛИК» ШАҲАРЧАСИГА

ТРОЛЛЕЙБУС ҚАТНОВИ ЙЎЛГА ҚЎЙИЛДИ

Троллейбус янги маршрути очилиши тантанали маросимида Тошкент шаҳри ҳокими Козим Тўлаганов иштирок этди.

Маълумки, троллейбуслар транспортнинг экологик жиҳатдан энг яхши тури ҳисобланади ва шу боисдан Тошкент каби шаҳар учун устивор бўлган транспорт турларидан бири бўлиб қолмоқда. Республика раҳбарияти, шаҳар ҳокимлиги ғамхўрлиги билан жорий йилда кам деганда яна олтита йўналишда янги троллейбус маршрутларини очиш режалаштирилган.

Янги йўналишга машиналар чиқадиган кунгача катта ҳажмдаги ишларни бажаришга тўғри келади. Бунда ҳаммадан ҳам кўпроқ юмушларни бажариш Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси ходимлари зиммасига тушди. Бинобарин янги линияни энергия билан таъминлаш мақсадида «Озодлик», «Кутубхона», «Шимол», Ниёзов номидаги тортиш нимстанциялари қурилди ва фойдаланишга топширилди. Уларни қуришда ва уловчи тармоқларни тайёрлашда Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармасининг кўпгина бўлинмалари, энергия хўжаликлари, «Ўзэлектромонтаж» тресті, «Тошкентуйжойинвестқурилиш» корпорациясининг қурилиш ташкилотлари, «Ўзтрансқурилиш» корпорацияси, 704-қурилиш поезди, «Эликом» фирмаси ва шаҳар муҳандислик коммуникацияларининг эгалари фаоллик кўрсатдилар.

— Янги троллейбус йўналиши узунлиги 13,3 километрни ташкил этади, — деб ҳикоя қилади Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси бошлиғининг фойдаланиш бўйича ўринбосари Ғайрат Аҳмедов. — Иш кунларида ҳаракат оралиғи 8 дақиқани ва дам олиш кунларида эса 10 дақиқани ташкил этадиган ушбу троллейбус йўналиши охирги бекатдан то сўнгги бекатгача 50 дақиқа мобайнида ҳаракатда бўлади. Маршрут Жанубий вокзалдан Фарҳод кўчаси бўйлаб метронинг «Чилонзор» бекати орқали, Фарҳод бозоридан генерал Узоқов кўчаси бўйлаб Кўкчани кесиб ўтиб, Беруний майдони ва Талабалар кўчаси бўйлаб талабаларнинг «Ёшлик» шаҳарчаси билан боғлайди. Ўйлаймизки 8-троллейбус кўпгина тошкентликлар учун жуда ҳам қулай ва айрим бошқа кесишадиган маршрутлар юмушини енгиллаштиради.

Саид СОЛИЕВ.

8-троллейбус йўналиши тасвири
«Самарқанд» шоҳбекати—ТошДУ

СУРАТЛАРДА: янги 8-троллейбус маршрути бўйлаб қатнов бошланди (юқорида); 8-троллейбус қатнови чизмаси (пастда).

Рустам Шарипов олган суратлар

Миллий қадриятларимиз

ТАНЛОВ ЯКУНЛАНДИ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитаси, «Маҳалла» хайрия жамғармаси шаҳар бўлими ташаббуси билан «Авлодлар учрашуви» мавзуида ўтказилган «Ёр-ёр» кўрик-танловининг «Баҳор» концерт залида ўтказилган якуний босқичини кузатар эканмиз шаҳримиз туманларининг вакиллари ўтмишимизнинг бой меросини ўзгача жило, маҳорат, меҳр-муҳаббат билан ижро этганликларининг гувоҳи бўлдик.

Саҳнага биринчи бўлиб чиққан Собир Раҳимов тумани ижрочилари «Тўй» маросимини бошлаб беришди. «Келин салом»ни мактаб ўқувчиларининг бурро-бурро айтишлари, «Машкура» фирмасининг замонавий ва келинлик либосларининг маросимга уйғунлаштириб намойиш этилиши, Мирзо Улуғбек тумани вакилларининг «Ёр-ёр»ларини айтишдаги юксак маҳоратлари, Миробод тумани ҳаваскорлари «Алла»ни бир неча тилда ниҳоятда нафислик билан айтганлиги, Юнусобод тумани қатнашчилари «Тўй» маросимини уч нафар йигит-қизнинг учрашувини шеърий мушоира билан бошлаганлиги йиғилганларга олам-олам шукуҳ бахш этди.

Танловда Собир Раҳимов, Юнусобод тумани қатнашчилари биринчи ўринни, Шайхонтоҳур, мирободликлар эса иккинчи ўринни, Мирзо Улуғбек, Сергели, Бектемир тумани аёллари учинчи ўринни эгалладилар. Олий мукофот Акмал Икромов тумани бадиий ҳаваскорларига насиб этди.

Ақида АЗИЗОВА.

Пойтахтга мос рамз

ШАРҚДА МАШЪАЛ

Тошкент шаҳар ҳокимининг қарори билан пойтахт рамзи (герби)нинг янги тасвирини яратиш юзасидан танлов эълон қилинган эди. Шу хусусда танлов ташкилий қўмитаси аъзоси, Ўзбекистон Меъморлар уюшмасининг раиси, халқаро Меъморчилик академиясининг ҳақиқий аъзоси Феруз Ашрафий бизга қуйидагиларни сўзлаб берди:

— Танловнинг эълон қилинишини уюшмамиз аъзолари ва камина мамнуният билан кутиб олдик.

Тўғри, пойтахт рамзи аввал ҳам бўлган. Бунда Тошкентнинг 2000 йиллик юбилейи арафасида яратилган рамзни назарда тутяпман. Лекин ҳозир Тошкент янги мустақил давлат — Ўзбекистоннинг пойтахтидир. Ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, жонажон шаҳримизнинг жаҳондаги мавқеи, тутган ўрни тобора ортиб бормоқда. Шу сабабли ҳам унинг янги рамзи шунга муносиб бўлиши зарур. Рамзда пойтахтимизнинг нафақат республикада, балки бутун Шарқдаги илм-фан, санъат ва умуман иқтисодий тараққиёт маркази эканлигини ифодалаш керак.

Бир қарайлик, жаҳоннинг аксарият Лондон, Париж, Мадрид, Вена каби йирик шаҳарлари хусусияти ўзида акс этган рамзи бор. Ҳозирда меъморлар, рассомлар, дизайнерларнинг ижодий уюшмалари ҳам Тошкентнинг янги рамзини яратиш устида ишлашяпти. Президентимизнинг «Ўзбекистон — келажаги буюк давлат» деган башоратининг қадимий ва ҳамиша навқирон пойтахтимиз рамзида ўз аксини топиши йўлида барча саъй-ҳаракатлар қилиняпти.

Нозима УЛУҒОВА.

ОҚСОҚОЛЛАР САЙЛОВИ ОЛДИДАН

Тошкент шаҳар ҳокимлигида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгашининг 1996 йил 13 мартда қабул қилган «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига сайловлар ўтказишни ташкил этиш тўғрисида»ги қарорини бажариш бўйича йиғилиш бўлиб ўтди. Унда туман ҳокимларининг ўринбосарлари, шаҳар маҳалла оқсоқоллари маслаҳат кенгаши аъзолари, шунингдек, «Маҳалла» хайрия жамғармасининг шаҳар ва тумандаги бўлим раҳбарлари ҳозир бўлдилар. Йиғилишда мамлакатимиз ижтимоий ҳаётида муҳим воқеа бўлган ушбу сайловга тайёргарлик кўриш ва уни юқори савияда ўтказиш масалалари муҳокама этилди. Йиғилишни Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Шуҳрат Жалилов олиб борди.

Шаҳримизда «Фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органлари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ, маҳаллалар фаолиятини кучайтириш ва унга кенг имкониятлар яратиш юзасидан кўпгина ишлар амалга оширилди. Ушбу жараённи янада такомиллаштириб, уни сифат жиҳатдан янги босқичга кўтариш — бугунги куннинг долзарб вазифаларидан биридир.

Йиғилишда юқоридаги масалалар юзасидан Тошкент шаҳар маҳалла оқсоқоллари маслаҳат кенгашининг раиси Кабир Комилов, оқсоқоллар кенгаши раисининг ўринбосари Неъмат Ҳасанов, Республика «Маҳалла» хайрия жамғармаси Тошкент шаҳар бўлими бошқарувининг раиси Ҳожиакбар Бахтиёров, тарих фанлари доктори Қодир Фозилхўжаев ва бошқалар сўзга чиқиб, ўз фикр-мулоҳазаларини баён этдилар.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Республика ҳамда вилоятлар ва Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмиталарининг раҳбарлари собиқ СССРни қайта тиклашга уринишлар қатъий қораланган мактуб қабул қилдилар.

❑ Адлия вазирлигида Ўзбекистон Республикасининг жиноят, жиноят процессуал ва маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексларини қўллаш амалиётига бағишланган илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.

❑ Тошкентдаги Биржа марказини таништириш маросими бўлиб ўтди.

❑ Бугун пойтахтдаги «Ўзэкспомарказ»да «Соғлиқни сақлаш-96» халқаро кўргазмаси очилди. 4 апрелгача давом этадиган ушбу кўргазмада 22 мамлакатнинг юздан ортиқ фирмаси ўз маҳсулотларини намойиш этмоқда.

❑ Валюта биржасида бўлиб ўтган навбатдаги савдода 1 АҚШ долларининг қиймати 36 сўм 10 тийин даражасида қайд этилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Россия Президенти эълон қилган Чеченистондаги можарони ҳал қилиш режасига мувофиқ бугун ярим тунда Чеченистонда жанговар ҳаракатлар тўхтатилди. Бу ердан Россия федерал қўшинлари босқичма-босқич олиб чиқиб кетиладиган ҳам бўлди.

❑ Украина Президенти Леонид Кучма унинг мамлакати Россиянинг шериги бўлиб қолиши, лекин иқтисодиётдаги тафовутларга кўра Россия билан божхона иттифоқи туза олмаслиги тўғрисида баёнот берди.

❑ Бугун Россия мудофаа вазири Павел Грачев ва ташқи ишлар вазири Евгений Примаков Тбилисида Грузия Президенти Эдуард Шеварднадзе билан Абхазия можаросини ҳал қилиш йўллари хусусида музокаралар ўтказади.

❑ Бугундан Қозоғистонда пенсиялар миқдори 20 фоизга оширилди.

❑ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик Кенгаши Тожикистон ҳукумати ва қуролли мухолифатчиларни ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги аҳдлашувларга қатъий риоя этишга даъват этди. Агар бу ерда қуролли тўқнашувлар давом этадиган бўлса, Тожикистондан БМТ кузатувчилари олиб чиқиб кетилиши маълум қилинди.

❑ Брестда Белоруссия ва Польша президентлари мавжуд транспорт йўлларини такомиллаштириш юзасидан бир битимга келдилар.

ХОРИЖДА

❑ Бугун Францияда Ғарбнинг тараққий этган етти давлати раҳбарлари учрашуви бошланади. Унда асосан ушбу давлатларда ижтимоий муаммоларни, биринчи навбатда ишсизлик муаммосини ҳал этиш масалалари муҳокама этилади.

❑ Халқаро валюта фондининг ижроия директори Мишель Камдессю Россия иқтисодиётида давлат секторини кенгайтиришга уриниишлар ушбу халқаро молия ташкилоти томонидан Россияга уч йил давомида берилиши режаланган 10,2 миллиард доллар миқдоридаги кредитни бекор қилишга олиб келиши мумкинлиги тўғрисида огоҳлантирди.

❑ Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Бош котиби Бутрос Ғолий Хитойга расмий ташрифи ниҳоясида БМТ ҳозир ҳам Тайванни Хитой ҳудудининг ажралмас қисми, деб ҳисоблаши тўғрисида баёнот берди.

❑ Фаластин раҳбарияти Исроил маъмурларининг Иордан дарёсининг ғарбий соҳили ва Ғазо секторини қамал қилиш тўғрисидаги қарорини бекор қилиш хусусида шошилинч равишда БМТ Хавфсизлик Кенгаши чақирилишини талаб қилди.

❑ Сербия маъмурлари бугун унинг ҳудудидаги барча мусулмон ва хорват асирларини озод қилишга ваъда бердилар.

❑ АҚШ касаба уюшмалари ўз қурултойида шу йил ноябрда бўладиган президент сайловларида Билл Клинтон номзодини қўллаб-қувватлаш тўғрисида қарор қабул қилдилар.

❑ Шу йил 16 январда «Авросия» теплоходини гаровга олган 9 террорчининг ҳар бири 22 йилдан 42 йилгача қамоқ жазосига ҳукм қилиниши кутилмоқда.

❑ БМТнинг амалда бўлган жазо чораларига қарамасдан Россия яқин вақт ичида Ливия билан умумий қиймати 10 миллиард доллар бўлган биргаликдаги лойиҳаларни бажаришга киришиш ниятида.

Ҳамшаҳарлар, сизлар учун!

ЯНГИ МАШИНА БОЗОРИ ОЧИЛДИ

Сергели туманидаги «Сергели» деҳқон бозорининг янги навбати фойдаланишга топширилганда кўпчиликнинг қувончига қувонч қўшилганди. Ҳозирги кунда шу бозорнинг иккинчи бўлимида қурилиш ишлари давом этаяпти. Унга қўшимча равишда яна машина бозори ҳам жуда қисқа фурсатда қуриб битказилди.

— «Отчопар» бозоридан жой олган илгариги машина бозори эндиликда ўз ишини «Сергели»да давом эттиради, — дейди бозор раҳбари Усмон Муҳамедов. — Автомобиль ва унинг эҳтиёт қисмлари сотиладиган дўконлар 10 гектарлик майдонни эгаллайди. Яна тўрт гектар ер автомашиналарнинг тўхташ жойи учун ажратилди. Бу ерда савдо-сотиқни ташкил этиш, харидорларга ва сотувчиларга барча шарт-шароитлар яратилган.

Деҳқон бозорини ҳам кенгайтираяпмиз. Бу ерда қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва кийим-кечак сотиш учун савдо расталари алоҳида-алоҳида қилиб ажратилган. Бозорнинг қурилаётган иккинчи режа бўйича бўлимида асосан гўшт, сут маҳсулотлари сотилади. Деҳқон бозорининг умумий сатҳи 4 гектарни ташкил этади.

Ҳозирги кунда бозор ҳудудида ҳамшаҳарларимиз учун юкларни сақлайдиган омборхона, тарозихона, маиший хизматнинг сартарошлик, пойабзал таъмирлаш бўлимлари ишлаб турибди. 75 нафар ходим сотувчилар ва харидорлар хизматида.

Гулзода МАМБЕТОВА.

Қимматли қоғозлар ҳақидаги саволларга «Женерел пул» сармоялар бозори қатнашчилари ўзаро тараққиёт корпорацияси очиқ турдаги акционерлик жамиятининг президенти Шомансур АЪЗАМОВ жавоб беради:

Иқтисодий билимлар сиртқи мактаби

ҚИММАТЛИ ҚОҒОЗЛАР

— Қарз облигациялари нима?

— Қарз облигациялари уларнинг эгаси пул маблағлари берганлигини тасдиқ этувчи ва қимматли қоғозларнинг белгиланган қийматини уларда кўрсатилган муддатда, қайд этилган фоиз тўланган ҳолда башарти облигацияларни чиқариш шартларида ўзгача қоидалар назарда тутилмаган бўлса, қоплаш мажбуриятларини тасдиқловчи қимматли қоғозлардир.

Улар қуйидаги турларда чиқарилади:

республика ички заёмларининг (қарзларининг) ва маҳаллий заёмларнинг (қарзларнинг) облигациялари;

корхоналарнинг облигациялари.

Облигациялар оддий ва ютуқли, фоизли ва фоизсиз (мақсадли), эркин муомалада юритиладиган ёки муомала доираси чекланган қилиб чиқарилиши мумкин. Мақсадли облигацияларнинг реквизити облигациялар қайси моллар (хизматлар) учун чиқарилган бўлса, шу молларни (хизматларни) акс эттириши шарт.

Республика ички заёмларининг ва маҳаллий заёмларининг облигациялари тақдим этувчига тегишли қилиб чиқарилади. Республика ички заёмларининг ва маҳаллий облигацияларини чиқариш тўғрисидаги қарор тегишинча Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ва давлат ҳокимияти маҳаллий органлари томонидан қабул қилинади. Қарорда эмитент, облигацияларни чиқариш шартлари ва уларни тарқатиш тартиби белгилаб қўйилиши лозим.

Корхоналарнинг облигациялари мулкчиликнинг барча шаклларига мансуб корхоналар томонидан чиқарилиши мумкин. Облигациялар ўз эгаларига корхона бошқарувида қатнашиш ҳуқуқини бермайди.

Корхоналар ва акциядорлик жамиятларининг облигацияларини чиқариш тўғрисидаги қарор тегишинча маъмурият ва ижроия органи (бошқаруви) томонидан қабул қилинади ҳамда баённома билан расмийлаштирилади.

Корхоналарнинг облигацияларини эмитентларнинг устав фондини шакллантириш ва тўлдириш учун, шунингдек уларнинг хўжалик фаолияти билан боғлиқ зарарларни қоплаш учун чиқаришга йўл қўйилмайди.

Акциядорлик жамиятлари чиқарилган барча акцияларнинг ҳақи тўлиқ тўланганидан кейингина устав фонди миқдорининг 20 фоизидан кўп бўлмаган суммада облигациялар чиқаришлари мумкин.

— Акция ва облигация ўртасидаги фарқ нималардан иборат?

— Акциядор эмитентнинг акциясини сотиб олган пайтдан бошлаб унинг эгаларидан бирига айланади. Облигация сотиб олган инвестор эса эмитентнинг кредиторига айланади.

Облигациялар бўйича фоиз даромадлари акциялар бўйича дивидендлар тўланишидан аввал мажбурий равишда (эмитентнинг молиявий аҳволидан қатъи назар) белгиланган муддатда ва тартибда тўланилиши шартдир.

Облигациялар эмитент тугатилган пайтда унинг фойдасини ва активларини тақсимлаб олишда акциядорларга нисбатан устивор ҳуқуқга эга.

Облигациялар бўйича фоиз даромадлари маълум муддатгача тўланиб борилади. Акциялар бўйича дивидендлар эса эмитент тугатилмагунича тўланиб борилавериши мумкин.

Ўзбекистонда облигациялар бозори эндигина шаклланиш арафасида турибди. Чет эл мамлакатларининг тажрибаси эса бу турдаги қимматли қоғозлар капиталини жалб қилишнинг энг муҳим ва самарали манбаи эканлиги ҳақида далолат бериб турибди. Бозор иқтисодиётининг ривожланиши шароитида облигациялар пул маблағларини инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш учун жалб қилишда зарур восита бўлиб хизмат қилади. Бунда облигациялар эҳтиёткор инвесторлар учун ўз капиталларини фойда берувчи фаолият йўналишларига сармоя сифатида беришнинг хавф-хатардан ҳоли усулларидан бири бўлиб хизмат қилади.

1996 йил — Амир Темур йили

БОЙ МАЪНАВИЙ ХАЗИНА

Амир Темур тарихда шу қадар нодир, бебаҳо маънавий хазинаки, бу хазина узоқ вақт эл кўзидан пинҳон тутилди. Амир Темур фақатгина Марказий Осиё мусулмон олими ёки туркий халқларга мансуб эмас, балки у жаҳоншумул шахсдир. Шукроналар бўлсинки мустақиллик йилларида номлари унутилаб бораётган миллий қаҳрамонларимиз, буюк шахслар, буюк давлат арбоблари номлари оқланиб, уларнинг фаолияти ҳаққоний равишда ўрганила бошланди. Амир Темур қарийб 130 йил давомида Мовароуннаҳрда тушкунликка ва ҳалокатга юз тутган Чиғатой улуси ўрнига элни ўз туғи остида бирлаштириб, феодал тарқоқликка барҳам берди, кучли, марказлашган мустақил, феодал давлатга асос солди. Ҳозирги кунда биз Темур ва темурийлар даври, Улуғбек ва Самарқанд академияси, Алишер Навоий ва Бобур каби буюк шахсларни нафақат ўзбек халқи, балки дунё халқлари тарихи саҳифаларида учратар эканмиз, бунинг асосида Амир Темурнинг алоҳида ўрни борлигидан фахрланамиз.

Буюк саркарда Амир Темурнинг ҳалоскорлик хизматларидан Европа халқлари ҳалигача ўз миннатдорчилигини билдириб келмоқда. Тўхтамишхонни енгиб, Русия халқларини мўғуллар истибдодидан қутулишни 300 йилга тезлаштирган бўлса, ўша даврда кучли подшоҳ ҳисобланган турк султони Йилдирим Боязиднинг мағлубияти Болқон ярим оролидаги қатор мамлакатлар ва халқларни турклар зулмидан озод қилди, Франция, Олмония, Англия каби давлатлар турклар босқини хавфидан қутилдилар...

Ана шу тарихий далилларни кўз олдимизга келтирганимизда буюк соҳибқирон бобомизнинг улуғ хизматларига яна ва яна бир бор тахсинлар айтиб, 1996 йилнинг Амир Темур йили деб эълон қилинганини халқимиз дилидаги айни муддао эканлигини алоҳида таъкидлагимиз келади. Бинобарин буюк давлат арбоби, соҳибқирон Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги тантаналарини муносиб ўтказиш халқ таълими ходимлари олдидаги ҳам муҳим вазифадир. Улар ўз иш режаларини «Амир Темур йили»га бағишлаб, соҳибқирон босиб ўтган ибратли йўлни, бой маънавий меросини ёшларга ҳаққоний равишда етказишлари зарур. Шу муносабат билан Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси ва Ўқитувчилар малака ошириш институти томонидан қатор тадбирлар ишлаб чиқилди ва жойларга етказилди. Шаҳар умумтаълим мактаблари ва ҳунар-техника билим юртларида Амир Темурнинг юбилей тантаналарини ўтказиш тадбирлари бошлаб юборилди. Жумладан, шу кунгача шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти томонидан умумтаълим мактаблари ва ҳунар-техника билим юртларида Амир Темур таваллудининг 660 йиллигини муносиб нишонлаш бўйича услубий тавсиянома, бошланғич синф ўқитувчилари учун адабий кеча ўтказишнинг сценарийси ва тавсияномаси тайёрланиб жойларга етказилди. Бундан ташқари бир қатор таълим муассасаларида тантанали кечалар, семинар ва очиқ дарслар ўтказилди.

Хусусан, Чилонзор туманидаги 162, 200, Мирзо Улуғбек туманидаги 241, 248-мактабларда намунали очиқ дарслар, кечалар уюштирилди. Бунда асосан Амир Темурнинг ҳаёти ва фаолияти, илм-фан, маданиятни ривожлантиришдаги буюк хизматларига алоҳида эътибор берилди. Яқинда шаҳар ўқитувчилар малака ошириш институти услубшуноси Мукаррам Мўйдинова Юнусобод туманидаги 63-мактаб ўқувчилари билан Амир Темур ҳайкали пойида очиқ дарс ўтказди. Бу дарсда Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов, Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон халқ артисти Теша Мўминов иштирок этдилар. Бинобарин Абдулла Ориповнинг Амир Темурнинг тарихда тутган ўрни, унинг бунёдкорлик фаолияти ҳақидаги суҳбати, Теша Мўминовнинг соҳибқирон тилидан сўзлаган гаплари ўқувчи ёшларда катта қизиқиш уйғотди. Биз ҳозирги кунда ўқувчиларда Амир Темурнинг буюк давлат асосчиси, илм-фан ҳомийси, бунёдкор шахс экани ҳақидаги тасаввурни уйғотмоқдамиз. Шу ўринда соҳибқирон ҳақида Шарафиддин Али Яздий битиб кетган ушбу сўзларни келтириш жоиз: «Чингизхон қайси вилоятлар ва шаҳарни босиб олган бўлса, на ул жойдан асар қолдию на улусдан хабар. Ҳазрат соҳибқирон бахтиёр замонида фатх этилган жойлар аҳволи олдингисидан яхши ва ободонроқ, халқ эса тинч-тотув хурсанд бўлди...»

Дарсларда Амир Темурнинг ватанпарварлик хислатига катта эътибор берилмоқда. Она ватани Шаҳрисабз, давлат пойтахти Самарқандда қурдирган меъморий обидалар, Оқсарой, отаси, ўғлига атаб қурдирган мақбара-ю масжидлар, ҳозирги кунда бутун дунёни лол қолдираётган Бибихоним жоме масжиди, Гўри Амир мақбараси, Шоҳи Зинда мажмуидаги қатор мақбаралар шахсан Амир Темур фармони ва раҳбарлигида қурилган. Соҳибқироннинг шундай ватанпарварлик хислатига бағишланган дарслардан бирини Ўзбекистон халқлари тарихи музейида Туркия билан ҳамкорликда ўғил болалар лицейи ўтказишди. Мустақиллик йилларида мазмунан бойитилиб, янгидан очилган бу музей ёшларни ватанпарварлик, тарихий ҳақиқат, умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашда катта аҳамит касб этмоқда. Музей кўргазмалари орасида Амир Темур фаолиятига оид манбалар лицей ўқувчиларида катта таассурот қолдирди. Улар орқали ўқувчилар Амир Темурнинг ҳарбий санъат соҳасидаги маҳорати, буюк давлат тузишдаги тажрибалари, бутун оламни лол қолдириб келаётган тарихий обидалар раҳнамоси эканлиги билан танишдилар.

Юбилей тадбирларини ўтказиш ҳозирги кунда қизғин давом этмоқда. Жумладан шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти томонидан Собир Раҳимов туманидаги 133-мактабда катта тантана ўтказилмоқда. Яқинда Алишер Навоий номли театр майдонида ўтган шаҳар меҳнат фани ўқитувчиларининг ижодий ишлари кўриги, Яккасарой туманидаги 26-мактабда ўтадиган очиқ дарс ҳам соҳибқироннинг таваллуд тўйига бағишланди. Айни кунларда Юнусобод туманидаги 9, 88, 21, 105 ва бошқа туман мактабларида ҳам буюк саркарда Амир Темур таваллудини муносиб нишонлаш учун қизғин тайёргарлик кетмоқда.

Дарҳақиқат, Амир Темур қолдирган маънавий бойликни қанчалик кўп ўргансак, шунча кўп очилмаган қирралари пайдо бўлади. Бинобарин соҳибқироннинг бой маънавий меросини тарғиб қилиш, ўқиб ўрганиш, ҳаётга тадбиқ қилиш барча Ўзбекистон фуқароларининг бурчидир.

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг бошлиғи, педагогика фанлари доктори.

ТОШКЕНТДАГИ ЯНГИ БИРЖА МАРКАЗИДА

Суратли лавҳа

Шаҳримизда ноёб қурилишлар сони тобора ортиб бормоқда. Бунинг биргина мисоли сифатида Наврўз байрами арафасида Тошкентимиз марказида фойдаланишга топширилган Марказий Осиёда ягона ҳисобланган Ўзбекистон Республикаси биржа марказини олишимиз мумкин. Ўзбек Давлат филармониясининг собиқ биноси ўрнида бунёд этилган бу муҳташам бинони қайта тиклаш ва таъмирлаш ишига жуда кўплаб қурилиш ташкилотлари ҳисса қўшишди. Улар орасида Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги қурилиши, республика колхозлараро қурилиш ташкилотлари, «Демир» фирмаси бунёдкорлари бор. Шунингдек бино қурилишида шаҳримиздаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Оникс» ҳиссадорлик жамияти ва «Ўззлектроаппарат» ҳиссадорлик жамияти жамоаларининг ҳам муносиб улушлари бор.

Бинода бир-бири билан боғлиқ бўлган учта марказ жойлашганки, зеро уларни алоҳида-алоҳида тасаввур этиш ҳам қийин. Масалан, энг юқори — учинчи қаватдан Ўзбекистон Республикаси кўчмас мулк биржаси ўрин олган бўлса, иккинчи ва биринчи қаватларда республика «Тошкент» фонд биржаси ва «Вақт» миллий депозитарийси жойлашган. Агар кўчмас мулк биржаси давлат ва жамоат мулкларини хусусийлаштириш билан шуғулланса, «Тошкент» фонд биржаси қимматли қоғозлар савдосини йўлга қўяди. «Вақт» миллий депозитарийси эса қимматли қоғозларни сақловчи хазина ҳисобланади. У фонд биржалари, банклар билан мустаҳкам алоқада бўлади. Унинг ёрдамида ҳар бир ҳиссадорлик жамияти қимматли қоғозлар ҳаракати тўғрисидаги ахборотларни тезкор усулда олиш имкониятига эга бўлади.

— Бизга ҳар томонлама қулай бўлган шундай улкан бинони таъмирлаб, янгилаб берган қурувчилар ҳимматига ҳар қанча тасаннолар айтсак арзийди, — дейди республика кўчмас мулк биржаси бошқаруви раисининг ўринбосари Абдулла Раҳматов. — Илгари ўзимизнинг мустақил биномиз йўқ эди. Маяковский кўчасидаги бир ночор бинода ижарага ўтирардик. У ерда йиғилишлар, кимошди савдоларини ўтказиш учун шароит йўқ эди. Ушбу қийинчиликларимизни ҳисобга олиб бизга ғамхўрлик қилган ҳукуматимизга чин дилдан раҳмат. Мана шундай эътибор туфайли барча югур-югурларга чек қўйилди. Ҳар томонлама қулай бинода фаолият кўрсата бошладик. Юринглар, мен сизларни бўлимларимиз жойлашган хоналар ва уларнинг ишлари билан яқиндан таништирай.

Замонавий жиҳозлар билан безатилган бир хонага кирдик. Бу эълонлар ва кимошди савдоларини ўтказиш бўлими экан. Унга ўз касбининг мутахассиси Алишер Шомансуров бошчилик қилади. Хонадан барча керакли техникалар ўрин олган. Рўпарадаги компьютерда яқинда кимошди савдосига қўйиладиган мажмуалар рўйхати акс этиб турибди.

— Бўлимимиз, умуман биржамиз йўналишининг асосини ишбилармон, тадбиркор ва бизнесменларга қулайлик яратиб бериш, уларга енгиллик туғдириш ташкил этади, — дейди бизга бўлим мудири. — Бир мисол. Айтайлик, сиз Бухородан меҳмонхона сотиб олмоқчисиз. Бунинг учун у ерга бир неча бор овора бўлиб бориб келишингиз шарт эмас. Шу ҳақдаги барча тегишли ҳужжатларни биржамизга топширсангиз бас, ишингиз битди ҳисоб. Фақат кимошди савдоси куни, яъни бахтингиз кулиб боқадиган куни у ерга ташриф буюрасиз холос. Бу хизмат учун бизнинг ҳисобга кимошди савдосидан тушган маблағнинг 10 фоизи ўтказилади. Брокерлик хизматидан тортиб, техникавий ёрдамларгача бўлган барча харажатлар шу ҳисобга киради. Шунингдек кимошди савдоси учун эълонлар бериш муддати ҳам қисқарган. Масалан, олдин эълонлар 21 кун илгари бериларди. Ҳозир бу муддат ўн кун қилиб белгиланган.

Биз компьютерда ёзилган «29» рақами ва унинг рўпарасидаги ёзув билан қизиқдик. Мутахассисларнинг тушунтиришларича у 29 март куни, кеч соат олтида ушбу марказда ўтадиган биринчи кимошди савдоси ҳақидаги ахборот экан. Шу куни белгиланган соатда шу ерда Ўзбекистон Республикаси Рассомлар уюшмаси томонидан биржа марказига тақдим этилган республикамиз таниқли рассомлари асарларининг кимошди савдоси ўтказилар экан.

— Тақдимот руҳида ўтадиган бу йиғилишда чет эл элчихоналарининг вакиллари, ҳокимият хизматчилари, тадбиркор, ишбилармон ва бизнесменлар таклиф этилади. Шу куни улар кимошди савдосида қатнашиш билан бирга биржамиз йўналиши билан ҳам яқиндан танишадилар, — дейди Абдулла Раҳматов бизга тушунтириш бериб.

Республика кўчмас мулк биржаси давлат ва умумжамоа мулкларини хусусийлаштириб беришга хизмат қилади. Масалан корхона, меҳмонхона, ресторан, қурилиши тугалланмаган иншоотлар, банкротга учраган корхоналар, ёнилғи қуйиш шохобчалари, ер участкаларини шахслар томонидан сотиб олинишида марказ воситачилик ролини ўйнайди.

Ҳозир биржада қирқдан ортиқ мутахассис фаолият кўрсатмоқда. Бундан ташқари барча вилоятларда ва Тошкент шаҳрида унинг 14 та шохобчаси ишлаб турибди. 57 та брокерлик идораларида ўз ишига садоқат билан ёндошадиган кишилар ўтиришибди.

— Марказимизда брокерлар учун ҳам зарур бўлган қулайликлар яратилган, — дейди Абдулла Раҳматов. — Бинонинг биринчи қаватида нотариал идораси ишлаб турибди. Унинг хизматидан биржага аъзо бўлишни истаган барча кишилар бемалол фойдаланишлари мумкин. Масалан, улар 12 минг сўмлик бадал пулини ва аъзолик учун лозим бўлган барча ҳужжатларни шу идорада расмийлаштиришлари мумкин. Олдинлари бундай ишлар анча-мунча оворагарчиликлар билан битарди. Энди бунга чек қўйилди.

Республика кўчмас мулк биржасида ўндан ортиқ бўлим фаолият кўрсатмоқда. Филиаллар ишини мувофиқлаштирувчи бўлим, ахборот бўлими, брокерлар билан ишлаш бўлими шулар жумласидандир. Ҳар бир бўлим ўз компьютер цехига эга. Бу техникалар ёрдамида бўлимларнинг йўналишлари бўйича иш юритилади.

Биржанинг кимошди савдоси, турли учрашувлар, матбуот йиғилишлари ўтказиладиган залига кирдик. Ҳар томонлама қулайлиги, бежирим ва кўркамлиги билан улкан кошонани эслатадиган бу зал чет эл жиҳозлари билан таъминланган. Бу ерда юздан ортиқ брокерлик ўрни ва мамлакатимизнинг ҳар бир вилояти билан алоқа ўрнатиш учун алоҳида ўринлар бор. Биржа савдосида бир вақтнинг ўзида компьютер орқали акциялар, кўчмас мулк сотиб олиш ва қимматбаҳо қоғозларни миллий депозитарийда сақлаш учун рўйхатдан ўтказиш мумкин. Ҳар бир ишчи ўрни биттадан компьютерга эга. «Ақл»ли машиналар орқали сиз ўзингизга керакли бўлган маълумотларни тўла-тўкис олишингиз мумкин.

Зал тўрида катта табло ва экран жойлашган. Таблонинг бўйи 10 метр, эни 1 метру 60 сантиметрни ташкил этади. Унда кимошди савдосига тўпланган тадбиркор ва бизнесменлар учун зарур маълумотлар қайд этиб турилади. Уч ва тўрт метрли экранда эса сотувга қўйилган жой ёки мажмуанинг видеотасвири акс эттирилади. Бундай кимошди савдоларида истаган кишилар иштирок этишлари мумкин.

— Яқин кунларда марказимизда яна бир тадбир ўтказишни режалаштириб турибмиз, — дейди Абдулла Раҳматов сўзини давом эттириб. — Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазирлиги билан келишиб туриб шаҳримизда фойдаланилмай қолган кинотеатрларни кимошди савдосига қўймоқчимиз. Бундай кинотеатрлардан ҳозир учтаси рўйхатга олинган. Улар шаҳримизнинг Ҳамза ва Мирзо Улуғбек туманларида жойлашган. Шунингдек, яқин орада қимматбаҳо ноёб буюмлар бўйича ҳам кимошди савдосини ўтказиш ниятимиз бор.

Хуллас, пойтахтимиз марказидаги мазкур муҳташам бино яқин орада нафақат шаҳримиз, балки республикамиздаги барча тадбиркор ва бизнесменларнинг энг севимли даргоҳига айланиб қолишига ишончимиз комил.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

СУРАТЛАРДА: биржа марказидан лавҳалар акс эттирилган.
Леонид Гусейнов ва Рустам Шарипов олган суратлар.

Ҳозирги пайтда алоқа тизимидаги муаммолар ҳам босқичма-босқич ўз ечимини топиб бормоқда. Шаҳар телефон тармоғи ва радиолаштириш бошқармаси бошлиғининг ўринбосари Моҳира АБДУЛЛАЕВА билан шу хусусда суҳбатлашдик.

Сизга қандай хизмат кўрсатишяпти?

ТЕЛЕФОН: МУАММО ВА ИСТИҚБОЛЛАР

— Хабарингиз бор, — дейди М. Абдуллаева, — Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1995 йил 1 августдаги 303 қарори бўйича Ўзбекистон Республикаси телекоммуникацияси тармоғини 2010 йилгача бўлган даврда таъмирдан чиқариш ва ривожлантириш дастури тасдиқланган. Шу қарорга кўра, алоқа соҳасидаги кўпгина ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, кўп йиллардан бери ишлаб келаётган, бугунги кунда таъмирбоп автомат- телефон станцияларининг техник қурилмалари қайта жиҳозланмоқда, янгилари ўрнатилмоқда. Хуллас, ҳамшаҳарларимизнинг телефонда сўзлашув масалаларига боғлиқ бўлган барча муаммоларини изчиллик билан ечиб бормоқдамиз.

— Моҳира опа, биринчи саволни абонентларнинг ҳақли эътирозларидан бошламоқчимиз. Кўпинча улар шаҳар телефон алоқалари ишидан норози эканликларини баён этишади...

— Улар ҳақ эканликларини тан олиш керак. Биринчи сабаби, Тошкент шаҳридаги телефон тармоқлари қурилмаларининг ўта даражадаги эскириб, издан чиқиб кетганлигидадир. Ҳозир барча куч-ғайратимизни мана шу муаммони ҳал этишга қаратганмиз. Бунинг учун қатор тадбирлар ишлаб чиққанмиз. Уларни бирин-кетин амалга оширишга киришдик.

— Телефонда сўзлашув ҳақи бир ой учун 60 сўмни ташкил этади. Бироқ баъзи АТСларда янги тартиблар жорий этилган экан. Шу масалага ойдинлик киритиб берсангиз.

— Ҳақиқатан ҳам яқинда тўловлар бўйича ўзгаришлар киритганмиз. Шаҳримизда аслида 6 та телефон тармоғи мавжуд. Ҳамза тармоғи «2», «3»; Собир Раҳимов тармоғи «4»; Мирobod тармоғи «5»; Мирзо Улуғбек тармоғи «6»; Чилонзор тармоғи «7»; Янгиобод тармоғи «9» рақамлари билан бошланади. Янги тартиблар эса Ҳамза телефон тармоғи (36-АТС) ҳамда Собир Раҳимов телефон тармоғи (44-АТС)да жорий этилди. Мазкур телефон тармоқлари, яъни станциялари қайта жиҳозланиб, электронлаштирилган. Бу тармоқлардан фойдаланувчи абонентлар учун ойлик тўлов 42 сўм қилиб белгиланди. Яъни 180 дақиқага мўлжалланган. Абонентнинг сўзлашув жараёни 180 дақиқадан ошганда ҳар дақиқа учун 30 тийиндан қўшимча ҳақ тўлайди. Бу тизим тараққий этиб бориши натижасида телефон тармоқларини узоқдан-узоқ банд қилишлар, бир-бирларига халақит беришлар, бошқа ёққа тушиб қолишлар каби ҳолатларга барҳам берилади. Кишилар телефонларни қанча кам банд қилсалар, бошқалар ҳам шунча тез бирбирлари билан эркин боғланадилар. Негаки қанчадан-қанча одамлар зарур юмушлари билан керакли кишилари билан боғлана олмай турган бир вақтда кимдир бемалол, бамайлихотир бирор яқини билан узундан узоқ гаплашаётган бўлади. Чет элда эса бундай эмас, сўзлашувчилар телефон тизимларини кўп банд қилмай, узоғи билан 2—3 дақиқа оралиғида ишларини битирадилар. Хуллас, телефонда гаплашиш одоби ва маданиятига эътибор бериш зарур.

— Эртанги кунда бу соҳа янаям тараққий этиши йўлида нима ишлар қилинаяпти?

— Жанубий Кореянинг «ДЭУ», Германиянинг «Ал-кател» ҳамда «Сименс», Япониянинг «Мицуи» фирмалари давлатлараро тузилган шартномаларга кўра, юқорида таъкидлаганимиз, телефонда сўзлашув жараёнларини яхшилашга муносиб ҳиссаларини қўшадилар. Станциялар бора-бора электронлаштирилади. Англия билан ҳамкорликда тузилган «Бўстон» қўшма корхонамиз шаҳарлараро сўзлашув жараёнини қулайлаштириш мақсадида шиша толали кабеллар ётқизишни режалаштирган.

Муҳими, техник қурилмалар ва хизмат кўрсатишни жаҳон андозалари даражасига олиб чиқиш кўзда тутилган.

Зоир ТУРСУНОВ.

«Дўмбробод нон» жамоа корхонаси ўз фаолиятини бошлаганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин, новвойларнинг иш фаолиятидан шу ерда истиқомат қилаётган аҳоли жуда-жуда мамнун. Чунки ҳар куни эрта тонгдан, то оқшомгача иссиқ нон пешма-пеш пиширилиб турилади. Бу ишларда бошқа новвойлар қатори Машкура Абдуллаеванинг ҳам катта ҳиссаси бор.

СУРАТДА: Машкура Абдуллаева.

Ижтимоий ҳимоя — амалда

СОҒЛОМ КЕЛАЖАК МАНБАИ

Соғлом авлод — соғлом келажак манбаи, деб бежиз айтилмаган. Келгусида жамиятимизнинг қандай бўлиши умидимиз ғунчалари бўлган фарзандларимизга кўп жиҳатдан боғлиқ. Шу боисдан ҳам республикамиз Президенти ва ҳукуматимиз ёш авлодга алоҳида меҳрибонлик кўрсатмоқда. Республика Президентининг шу йил 4 мартда «Болали оилаларни ижтимоий ҳимоя қилишни кучайтириш чора-тадбирлари тўғрисида» қабул қилган Фармони бунинг ёрқин ифодасидир. Мухбиримиз Тошкент шаҳар ҳокимлиги ижтимоий-таъминот бошқармаси пенсия хизматини ташкиллаштириш бўлими бошлиғининг ўринбосари Саида Мусажоновадан болали оилаларга тўланиши кўзда тутилган нафақалар миқдори ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

— Республикамиз фуқароларини ижтимоий жиҳатдан муҳофаза қилиш масалалари Президентимиз ва ҳукуматимиз сиёсатининг асосий йўналишларидан эканлигига ҳаммамиз гувоҳмиз, — деб таъкидлади Саида Мусажонова. — Мамлакатимиз Президентининг яқинда эълон қилинган Фармони болали оилаларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялашда муҳим аҳамият касб этади.

Фармонни рўёбга чиқариш учун республика бюджетидан кўплаб маблағ ажратилади. Бу эса ҳақли равишда соғлом авлодни камол топтириш ва тарбиялашда салмоқли ёрдам бўлиб, барча болали оилаларга фарзандлари учун тўланаётган нафақалар миқдорини ошириш имконини беради.

Ушбу Фармонга кўра болали оилаларга давлат томонидан ижтимоий ёрдамни кучайтириш, уларга тўланадиган ойлик нафақа миқдорларини 1 апрелдан ошириш кўзда тутилган. 1996 йил 1 апрелдан бошлаб 16 ёшгача боласи бўлган оилаларга ҳар ойда тўланадиган нафақа миқдорлари қуйидагича оширилади:

1 бола учун — энг кам иш ҳақининг 40 фоизи миқдорида;

2 бола учун — энг кам иш ҳақининг 80 фоизи миқдорида;

3 бола учун — энг кам иш ҳақининг 120 фоизи миқдорида;

4 ва ундан ортиқ болали оилалар учун — 150 фоизи миқдорида, яъни, бугунги кунда энг кам иш ҳақи миқдори 400 сўм бўлиб, унинг 40 фоизи 160 сўмни ташкил қилади, демак:

1 болали оилага — 160 сўм миқдорида;
2 болали оилага — 220 сўм миқдорида;
3 болали оилага — 480 сўм миқдорида;
4 ва ундан кўп болали оилага 600 сўм миқдорида нафақа тўланиши лозим бўлади.

Шунингдек, 1 апрелдан бошлаб бола 2 ёшга тўлгунга қадар уни парвариш қилиш учун ҳар ойда тўланадиган нафақалар миқдори энг кам иш ҳақининг 150 фоизи миқдорида белгиланган. Ҳозирги энг кам иш ҳақи — 400 сўмдан иборат. Унинг 150 фоизини ҳисоблайдиган бўлсак 600 сўмни ташкил этади.

Суҳбатни Мавлуда МУҲАМЕДОВА ёзиб олди.

Кулинг дўстлар, умрингиз узоқ бўлади.
Юсуфжон қизиқ Шакаржонов.

Азал-азалдан биринчи апрель ҳазил-мутойиба, шодлик куни саналиб келган. Шу куни ёру бaverbirodarlar

Азал-азалдан биринчи апрель ҳазил-мутойиба, шодлик куни саналиб келган. Шу куни ёру биродарлар, «ҳадди сиққан» кишилар бир-бирига ҳазил қилганлар, лекин ҳеч ким бундан асло-асло хафа бўлмаган. Ҳозир ҳам шу куни ёшу қари баробар лабидан табассум аримасдан чин юракдан кулгу улашадилар.

Бугунги «Кулгихона»миздан жой олган ҳангомалар, шеърлар, аскиялар, латифалар, ҳажвий суратлар кайфиятингизни кўтара олса жуда хурсанд бўламиз. Албатта уларнинг ичида «тегиб кетадигани» йўқ. Шундай бўлса ҳам сизларга олдиндан айтиб қўймоқчимиз: «Чин дилдан кулингу, ранжиманг! Чунки бугун биринчи апрель!»

Ҳангомалар

ИМТИҲОН

Бир вақтлар институтларга кириш жуда қийин, таниш-билиш, ошна-оғайнигарчиликлар ишга солинарди. Менинг жиянларим кўп, шулардан бири тиббиёт институтига киришга ишқибоз бўлиб қолиб, ҳаммамизни қулоқ-миямизни еб юборди. «Ўқиса ўқисин» дедигу биримиз катталарга, бошқа биримиз домлаларга қармоқ ташлаб кўрдик, бўлмади. Калавани чувалаштирмай йиғиштириб қўяқолдик. Бечора жияним Миртурсун институтга киролмай, бор-эй деб, ҳарбий хизматга жўнаб кетди. Фалакнинг гардиши тез айланади шекилли, ҳаш-паш дегунча жиян хизматдан эсон-омон қайтиб келди. Роса етилиб пишган кўринади, икки юзлари қип-қизил, кўкрак дўнгалак, кучини қаёққа қўйишини билмай, ҳовлидаги тўнкаларни ёриб ташлапти денг...

Уч-тўрт кундан кейин ҳужжатларни кўтариб тиббиёт институтига йўл солиб қолди. Ҳай-ҳай, ўзингни бос, ўйлаб кўр, дейишларига қулоқ солиш йўқ, қадамлар шахдам—аскарчасига.

— Кирмасам ҳам кираман, мана кўрасиз... аммо лекин бирортанглар менга эргашманглар.

Кейинчалик ундан соядек ажролмай юрадиган жонажон дўсти Ҳаким читтакдан ҳамма бўлган воқеаларни билиб олдик. Ҳаким читтак Миртурсуннинг ярмича келар, худди кўриниши ёш боладек, унча ҳеч ким эътибор бермас, қаёққа кирса кириб, айланиб юраверар эди.

Ўқувчилар имтиҳонга киришгач бирин-кетин жавоб беришиб, билимларига яраша баҳоларини олишиб чиқиб кетишибди. Бироқ, Миртурсун бир нарсаларни қоғозга чизиб жойидан қимирламасмиш. Охири домланинг диққати ошиб «Бўлақол энди, ука» деб ялинибди. Миртурсун биринчи саволга ярим-ёрти жавоб берган экан:

— Билганларингни сўзла, айт, қанақа боласан ўзинг? — дебди домла. — Бу бошда ҳеч нарса борми ўзи? Ўн йил ўқибсан, армияда бўлибсан...

— Калламга ҳеч нима келмай, саловатингиз босиб, ўзимни йўқотиб қўйдим, — дебди Миртурсун.

— Кўриб турибман, ўн йил ўқиб шуларни билмасанг, ўлганинг яхши эмасми?

— Жуда тўғри айтдингиз, ўлганим яхши бу кунимдан кўра, — дебди Миртурсун йиғламсираб.

Жаҳли қаттиқ чиқа бошлаган домла, «Жавоб берасанми ё йўқми?» дебди тажанг бўлиб.

— Ҳозир, домлажон, ҳозир, — дебди Миртурсун.

У деворга катта михни қоқиб йиғламсираб, чўнтагидан арқон чиқариб унга боғлай бошлабди ва дебди:

— Ҳеч кимга керагим йўқ бўлганидан кейин ўлганим яхши.

— Ҳой бола, ҳазилингни қўй, мана уч баҳо қўйдим, бор, уйингга кет.

— Ўзимни ўлдираман, — чилвирни бўйнига ила бошлабди Миртурсун.

— Тўрт қўйдим, жон укам, бу ишингдан қайт.

— Йўқ, домла ақлимни киритдингиз, ўлганим яхши, ҳамма қутулади мандан.

Шундай дебдию кўз қирини ташласа синов дафтарчасига тўрт баҳо қўйилибди. Миртурсун кўз ёшини артгандек бўлиб, чилвирни аста ўраб чўнтакка солиб қўйибди.

— Ҳа, яна нима қилмоқчисан, арқонни ташлаб кет, — дебди домла.

— Яна битта имтиҳон бор, домлажон, — деб илжайибди Миртурсун.

Раҳимжон УБАЙДУЛЛАЕВ.

ВОЙ, БЕЛИМ-ЕЙ!

Поликлиника бошлиғи ишбилармон чиқиб, қўл остидаги мутахассисларни ҳузурига йиғиб, тезкор мажлис ўтказди. Мажлисни бошлиқнинг ўзи очди:

— Ишга яроқсиз, варақа сўраб келувчиларнинг сонини камайтириш ва бетобларнинг ҳақиқий сонини билиш мақсадида, — деди у, — яллиғланиш, еликиш, зотилжамлик билан мурожаат этувчиларни саф торттириб, қўлларига кетмон, бел ва қайчи бериб, ободонлаштириш ишларига жалб этилса, ким бетоб, кимнинг ишёқмаслиги яққол кўзга ташланади, аён бўлади.

Кун тартибига киритилган ушбу масала муҳим бўлгани сабаб қарор қабул қилинди. Мажлис қарорига биноан мутахассислар, беморларни ҳовлида йиғишиб, икки қатор саф тортиб туришликка даъват этишди. Беморлардан ким бошини, ким белини, ким қорнини ушлаб, яна бошқалари кўз ёшларини артиб, дастрўмоли билан оғиз-бурнини ёпиб, ўзаро гаплашарди:

— Ҳозирги бошлиқлар, аввалгиларидан анча фарқ қилишади, беморлар билан учрашиш учун шахсан бошлиқ чиқса, демак албатта ишга яроқсиз деган варақани шу йиғилганларнинг барчаси олишар экан-да, — деса бири, иккинчи бемор:

— Мен мана шу поликлиникага йигирма йилдан буён қатнайман, унинг бошлиғи кимлигини ҳам билмайман, ишимни шифокорлар билан битириб кетаверардим, — деди. Учинчиси:

— Бу поликлиниканинг бошлиғи йигирма йилдан буён ишлайди, жуда тулки одам, ҳар қалай бир янгилик ўйлаб чиқарган бўлса ажаб эмас, — деди.

Ғала-ғовур гаплар давом этаётган вақтида поликлиника бошлиғи кўриндию, у оқ халатининг белбоғини икки қўли билан маҳкам ушлаганича сўз бошлади:

— Ҳурматли беморларимиз! Ҳеч кимга сир эмас, ҳозирги даврда биронта ҳам дорихонада яллиғланиш, еликиш ва зотилжамга қарши ҳапдори топилмайди! Чунки унинг ўзи тагида йўқ. Лекин дори йўқ экан деб, қўлимизни қўлтиққа уриб ўтираверамизми? Йўқ, албатта. Сизларнинг касалингизни даволайдиган яхши усул бор. Меҳнат қилган киши яхшилаб терласа, яллиғланиш, еликиш ва зотилжам ўтади-кетади!

Йиғилган беморларнинг ичидан биров:

— Биз бу ерга дори сўраб келмадик. Ишга яроқсизлик варақасини беринг. Уйларимизда, дала ҳовлимизда ишлаймиз, терлаймиз, терлашнинг фойдасини биз ҳам биламиз, — деб луқма ташлади.

— Демак, барчангизни бугунги шанбаликда иштирок этишга чорлайман, — деди поликлиника бошлиғи ва ўринбосарига иш қуролларини бериш, иш участкаларини белгилашни буюрди.

Кун ботишига яқин, шанбалик тугади деб эълон қилинди.

— Ишга яроқсизлик варақаси олишни хоҳловчилар эртага соат 8 да ҳовлида йиғилишсин, бугунги меҳнатингиз учун барчангизга раҳмат, — деди бош дўхтир ўринбосари.

— Эртага эрталаб саккизда-я, вой сени ўқитган домлангни тирик бўлса гирибонидан олай, ўлган бўлса, гўр-гўрини тикон боссин! Вой, белим-ей! Вой, белим-ей! Вой, белим-ей! — деб жиғибийрони чиқди бир полвонсифат кишининг. Қолган беморлар шитоб билан поликлиника хонасини тарк этишди. Чамаси терлаб, дарддан фориғ бўлиб қолишганди.

Абдурашид ШОДИЕВ.

Саҳифамиз меҳмони

«МЕНГА БАҲОНИ ХОТИНИМДАН СЎРАНГ...»

Мамлакат Турсуновна фарзанд кўрдилар. Бирам йиғлоқи-ей. Қаранг, Баҳрихоннинг қизчаси ҳам худди шу куни дунёга келди. Бу ўнинчи қизалоқлари... Ие, ана турмуш ўртоқлари келиб қолибди-ку:

— Воҳ-воҳай Баҳри, ў-ў Баҳришка, яхшимисан? Нима, яна қизми? Ўнта қиз-а, ўнта, бу ўнта гарнитур дегани-я, қаердан оламан шунчасини?...

Бу ким бўлди экан? Э-э, таниқли қизиқчи Ботир Муҳаммадхўжаев-ку! У киши қисқа пайт ўз иқтидори билан шинавандалар назарига тушиб, улар ҳурматини қозона олган санъаткорлардан.

— Ботир ака, ўзингиз ҳақингизда бироз гапириб берсангиз.

— 1963 йили Тошкенти азимнинг Себзор даҳасида хизматчи оиласида туғилдим. Биз Қоратут маҳалласида турардик. Менинг санъаткор бўлишимни бувим жудаям истар эдилар. Санъат оламига кириб келишимда ҳам уларнинг таъсирлари катта бўлган. Болалигимда ойим нуқул чилдирма олиб берардилар. Ўн-ўн бешта чилдирманинг бошига етганман. Санъатга чилдирма чалиб кириб келганман, десам ҳам бўлади.

— Нима учун айнан қизиқчиликни танлагансиз?

— Қизиқчиликни инсоннинг ўзи танламайди. Вақт олий ҳакам, дейишади-ку. Буни ҳам вақт кўрсатади. Энди буям бир қисмат-да.

Аввал доира, тор, дуторда куй чалардим. Ҳатто бир пайтлар сурнай ҳам чалганман. 16-ўрта мактабни битириб, Тошкент театр ва рассомчилик институтига кирдим. Бундан бувим роса хурсанд эди. Афсус, санъаткор бўлганимни ўзлари кўролмай кетдилар. Муаллимларим Қорақалпоғистон халқ артисти Турсунбой Исроиловдан саҳна сиру асрорларини ўргандим.

Кўпчиликнинг фикрича, қизиқчилар ҳаётда жуда ҳам қувноқ, юзидан кулги аримайдиган одамлардир. Лекин аслида сира бундай эмас. Биласизми, биз ҳаётда ўта жиддиймиз. Энди биргаликда йиғилиб қолган пайтларда ўзаро ҳазил-ҳузил қиламиз-да.

— Боя деярли барча мусиқа асбобларида куй ижро этаман дедингиз...

— Тўппа-тўғри, «Сваркачи»ликни ҳам боплаймиз. Отам 40 йил қурувчилик соҳасида ишлаганлар. Қурувчилик ота касб. Ота касбни эса жуда эъзозлайман. Ҳа-я, айтганча «Автогазаппарат» қурилиш корхонасида раҳбар бўлиб ишлайман. Хизмат хонам бор, кичкинагина, мўъжазгина.

— Қизиқчилик-чи?..

— Қизиқчилик бу — дард. Кишининг юрагидаги дарддир. Баъзиларнинг таъбирича қизиқчиларнинг хотинига жуда маза эмиш, биз аёлларимизни роса кулдирармишмиз. Аслида ҳам шундайми дерсиз? Бунинг чаппа тескариси. Қизиқчилик шундайин оғир касбки, игна билан қудуқ қазишга тенг. Буни сўз билан тушунтириш қийин. Ҳали томошабин куладими йўқми, билмайсиз.

— Ботир Муҳаммадхўжаевга, яъни ўзингизга четдан туриб қандай баҳо берасиз?

— Буни мендан эмас, кўпроқ хотинимдан сўранг.Мен билан ўн йил бирга яшаган жуфти ҳалолим мени жуда яхши таърифлайди. Унинг гапи бўйича дунёда мендек расво одамни кўрмаган экан. Албатта бу ҳазил-ку, лекин агар ўзимни санъаткор сифатида баҳолайдиган бўлсам-чи... Жуда истеъдодидан асар бўлмаган санъаткор ҳам эмасман, аммо жуда зўр қизиқчиман деб ҳам айтолмайман. Ўзимга яраша мухлисларим бор. Уларга қувонч бахш этишга доимо шаймиз!

— Қизиқчилардан кимларни ёқтирасиз?

— Ҳамдўстлик миқёсида оладиган бўлсак Г. Хазанов, В. Винокур, Е. Петросянлар ижоди ва ижро маҳоратига тан бермасдан илож йўқ. Ўзимиздаги аксарият қизиқчиларга ижобий баҳо бериш мумкин. Обид Асомов, Собитжон, Мирзабек, Тўхтамурод Азизовлар ҳам халқимиз кўнглини топа олган санъаткорлардир. Дарвоқе, менинг Ботир бўлиб танилишимда уларнинг ҳиссаси катта. Улардан жуда ҳам миннатдорман.

— Айни вақтда қандай юмушлар билан бандсиз? Таркибида ўзингиз ҳам бўлган «Обид-А» театр-студияси ҳақида ҳам тўхталсангиз...

— Яқиндагина «Обид—А» театр-студияси «Дўстлигимиз узилмасин, ароқ зовут бузилмасин» театрлашган томошани халқимиз ҳукмига ҳавола этди. Бошқа дастуримиз март ойида намойиш этилди. Қизиқчилик ҳам бир касб, томоша сценарийларини ўзимиз ёзишимизга тўғри келади.

— Ботир ака, «Йигит кишига қирқ ҳунар ҳам оз» деганларидек, сиз созанда-ю чолғучи, қурувчи, электр пайвандчи ҳамда қизиқчисиз. Саҳна учун ҳам асар ёзардингиз-а...

— 90-йилларда «Дардимни айтаман, куласизми?» деб номланган пьесам Муқимий театрида саҳналаштирилганди. Кейин «Қитмир» комедиям Аброр Ҳидоятов театрида намойиш этилди. Агар бир фикрни хаёлда яхшилаб пиширтиб қўйган бўлсангиз, пьеса лаҳзада ҳал бўлади. Яна бир нарса ёзиш ниятим бор. Лекин ҳозир участка қуряпман. Уйни битириб, кейин ёзсам бўлади.

Қаранг, гап билан бўлиб сизга латифа айтиб бериш ёддан кўтарилибди-ку: «Бир одам япянги «Мерседес» миниб кетаётиб светофорнинг қизил чироғида тўхтабди. Шу он эски, шалоғи чиққан «Запорожец» унга қаттиқ зарб билан келиб ортидан урилибди. «Запорожец» эгаси жуда қўрқиб кетибди. Шунда ҳалиги чет эл машинасининг ҳайдовчиси:

— Менга қара, сенга бир саволим бор. Мен бўлмасам машинангни қандай тўхтатиб қолардинг? — дебди.

— Қалай, ёмонмас-а?

— Суҳбатимиз ниҳоясида «Оқшом» муштарийларига қандай тилаклар билдирасиз?

— Авваламбор шуни таъкидлаш жоизки, мен жуда бахтли инсонман. Сабаби қўш қанотим ота-онам бор. Оилам,ширингина фарзандим бор. «Тошкент оқшоми» муштарийларига ҳам оилавий бахт тилайман. Хонадонларидан қут-барака аримасин. Ҳа-я, суҳбатимиз «Кулгихона»да бўляпти-ку, газетхонлар тўй қилаверишсин, биз қизиқчилар бориб улар хизматида бўлиб пулини олаверайлик. Яхши ният-да буям энди.

Назокат УСМОНОВА.

Қувноқ шеърлар

ҚУВЛИК

— Мен солиқчи, сен балиқчи,
Касбимиз ўзга-ўзга.
Шу нарсани дўстим билки —
Кўз тушар доим кўзга.
Эртага дам олиш куни,
Уч-тўрт балиқ олиб кел.
«Оқ»идан ҳам бир нечтасин,
Сен халтангга солиб кел.
Балиғингни ёққа ташлаб,
Бироз жиз-биз қилайлик,
Газак қилиб қовурдоқни,
«Оқ»дан юз-юз олайлик.
Оромгоҳ салқин, муздек,
Булбуллар ҳам сайрайди.
Қарабсанки маза қилиб,
Икки ўртоқ яйрайди.
— Таклифингиз ёмон эмас,
Менга мойдай ёқади.
Мен билмадим эрта бизга —
Омад қандай боқади?!
Балиқларнинг яшаш жойи,
Қуруқ эмас, сув ахир.
Қармоқни четлаб ўтар,
Улар ҳам кўп «қув» ахир.
Қўрқаман бу режамиз,
Бўлмай қолса эртага...
Қув балиқлар ҳатто тўрга,
Тушмасая жўрттага.
Шунинг учун хўп денг ошна
Чиқмасдан йўриғимдан:
Олақолинг бу галча
Балиқнинг «қуруғи»дан.

ТАВБА

Менга узр, мен ичмайман,
Мажбур қилма чироғим.
Беҳисобдир бу оламда,
Менинг ичганароғим.
Авваллари оз-оз ичдим,
Ичдим байрам, тўйларда.
Шароб ичсам вақтим хушнуд.
Ўтар деган ўйларда.
Кейинчалик ишда ичдим,
Бир-икки улфат билан.
Ҳайдалиб ишдан ўшанда,
Қолдим ғам-кулфат билан.
Уйда ичдим, бола-чақа,
Мендан беза бошлади.
Ўз уйимга кетаман, деб,
Хотин кўзни ёшлади.
Тонг саҳарлаб газаксиз ҳам,
Юзта-юзта отдим мен.
Кейинчалик касал бўлиб,
Кунлаб, ойлаб ётдим мен.
Ўйлаб кўрсам ароқ ичиб,
Мен яхши иш қилмабман.
Ароқ — оғу, кулфатларнинг,
Бошилигин билмабман.
Ичмоқ бўлсанг ичабергин,
Бир манзилга етгунча.
Ароқ сени ҳам менингдек,
Хору абгор этгунча.
Донолар-чи ичмайин ҳам,
Муродига етаркан.
Кўп ичганлар бу оламдан,
Анча аввал кетаркан.

Ҳусан АҲМЕДОВ.

Митти ҳажвия

ИЧКИЛИКНИНГ «ФОЙДА»СИ

Маҳалламизда бир йигит бор. Исми Тошболта. «Оқ бола» дан оғзига тегди дегунча, катта кўчанинг ўртасига туриб олади. Ўтган-кетганни узундан-узоқ гапга тутиб бошини қотиради. Уйига қочаётган айрим одамлар унинг гапидан, хурмача қилиқларидан безиллаб қолишгани учун итдан чўчиган йўловчидай тўғри йўл қолиб ўзга йўлдан кетишади.

Тунов куни у яна маст экан. Кўчада Алпомишдай қадди-қоматини кўрсатиб турибди. Нима қилиш керак? Ундан қўрқиб орқамга қайтайми? Йўлимдан қайтмадим.

У мени кўрди-ю, муғомбирона тиржайиб кулди.

—Қара-я, худо деган одам эканман. Сизни ҳозир кўнглимдан ўтказиб тургандим, — деди майхўри жаҳон қўлимни қисиб сўрашар экан. — Дунёда адолат деган нарса қолмапти. Сиз газетачилар ёлғон гапиргандан кейин биз фақир-фуқаролар кимга ишонамиз? Тўйни оча туриб мени мақтадингиз. Ичмайди, чекмайди, пашшага ҳам озор бермайди, меҳнаткаш, мўмин, қобил йигит дедингиз. Хўш, айтинг-чи, бу гапга ким ишонади? Мен ҳар куни бўлмаганда бир пачка папироснинг тутунини чиқарвораман. Авваллари иккита бўшатардим. Ҳозир пули чақаяпти. Ичкиликка келганда тўй-пўйларда ичиб турибман. «Текин томоқ танни тоза қилади» дейишади-да. Лекин бари-бир пулга олиб ичишнинг гашти бошқа-да. Ўша куни кўра-била туриб мени мақтадингиз-а, мазах қилдингиз-ов? —деди у қўлимни баттарроқ қисар экан.

—Сира ҳам мазах қилганим йўқ. Шу мақтовдан кейин ичкиликни, чекишни ҳам зора ташлаб юборсанг деган эдим. Лекин...

—Э, гап бу ёқда денг? Ҳа, сиз газетачилар муғомбир бўласизлар. Иложи бўлса бир ўқ билан учта қуённи мўлжалга оласизлар...

Тошболта билан зўр-базўр хайрлашар эканман, у қорам йўқолгунча орқамдан вайсаб қолди:

— Ичкиликни пулига чидаган одам ичади. Папиросни ҳам ўпкаси кўтарганга чиқарган!

Кўчадаги қатор уйлардаги болалар деразадан қараб Тошболтани кўрсатиб пиқир-пиқир кулишарди. Ҳозир ҳамма маҳалладошларим кун ботмай уй-уйига кириб кетадиган бўлиб қолишган. Чамаси, ичкиликнинг фойдаси шу бўлдиёв...

Турғун ЖЎРАЕВ.

Махсус «Оқшом» учун

МУОМАЛАДА — 1.000.000 ДОЛЛАР!

Шу кунларда жаҳон бўйлаб муомалага янги нусхадаги 100 долларлар киритилаётгани «кўкини» ёқтирадиганларга маълум. Пул алмаштиришлар ғавғосидан кўнглини олдириб қўйганлар учун ўта махфий ва ўта шошилинч хабарни етказмоқчимиз. Эшитмадим деманглар: АҚШ молия вазирлиги фақат «Оқшом» ўқувчилари учун эски нусхадаги 1.000.000 долларни тақдим этяпти. У биргина 1 апрель куни муомалада бўлади.

Сармояси 1 миллион долларга етганлар шошилиб қолинг: газетамизнинг ушбу сони билан таҳририятимизга келсангиз ҳамма «кўк»ларингизни 1.000.000 долларга алмаштириб берамиз. Бунда воситачилик ҳақи олинмайди. Келишилган ҳолда 1.000.000 долларни бозор нархидан анча арзонга алмаштириб олишингиз мумкин эканлигини ҳам қулоғингизга шипшитиб қўймоқчимиз. Эслатиб қўяйлик, бошқа банклар 1.000.000 долларни сиз сотиб олган қийматда харид қилиш кафолатини бермайди.

1.000.000 долларга эга бўлиш истагидагилар навбатга 1 апрель соат 00.00 дан 24.00 гача ёзиладилар. Бу вақтдан кечикканлар навбатсиз қабул қилинадилар.

Шошилинг, қадамингизни илдамлатинг, югуринг: 1.000.000 доллар сизга мунтазир. Биринчи, иккинчи ва учинчи бўлиб етиб келганларни алоҳида катта қийматдаги бошқа долларлар ҳам кутмоқда.

Диёр НАЗАРОВ.

Аския

«БЕДАНА» ПАЙРОВИ

АБУЛҚОСИМ АКА. Мулла Жалолиддин ука, сени беданавоз деб эшитаман. Бир овга бормаймизми-а? Дам олиш кунини бекорга ўтказмайлик ҳар қалай. Бугун бўшмисан ёки аллақачон тузоққа тушганларданмисан?

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Мени гоҳ сенлайсиз, гоҳ сизлайсиз, ҳайронман. Неча йилдан бери «вавағдан» нарига ўта олмайсизу тағин кеккаясиз...

АБУЛҚОСИМ АКА. Сайрашинг намунча совуқ. Қайси тўрдан қочдинг ўзи, ука?

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Ҳали у деб, ҳали бу деб менга маломат қилаверманг, ака. Қанотларингизнинг тагига сув пуркашганми дейман даврага кела олмай ҳурпайиб турибсиз.

АБУЛҚОСИМ АКА. Бир тепишга ярамай, энди бўлдим «сипсиллиқ» дейишингга борман-да, ука.

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Энди қозонбоп бўлдиз-да, ака. Анча донга тўйибсиз.

АБУЛҚОСИМ АКА. Эх, аттанг, аттанг. Тўрқовоғингизни тешиб кетмасам бўлар экан-да, ука. Бунақа бемаза сайрашингизни билганимда эди, аллақачон қулоғингизга бир гап айтиб сизни ё соқов, ё кар қилиб қўйган бўлар эдим.

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Боя айтдимку сизга мени ё сен денг, ё сиз денг, қитиқ патингизни ўлдириб қўяйми-а?

АБУЛҚОСИМ АКА. Оббо туллаке, ҳали шунақа-де.

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Эй сиз ҳали жўжамисиз? Айтувдим-а дон олишгингиз ҳам келмаяпти деб, оқ томоқ.

АБУЛҚОСИМ АКА. Оқ томоқ ҳам яхши бедана. Мақтасангиз бўлаверади. Аммо сизга ҳайронман. Осилганингизча тураверасизми, қачон сайрайсиз ўзи?

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Сайроқини тобламаса ҳам бўлади. Чунки у урушқоқ бедана эмас-да ахир. Мана сизни ҳар қанақасига тобласам ҳам эпақага келмаяпсиз. Яримтагина урушасиз холос. Нима бало зўридан тепки еганмисиз?

АБУЛҚОСИМ АКА. Бедана уришганда беданадан тепки ҳам ейди-да, ука. Сенинг сайрашингга тушунолмай қолдим. Нима бало, тумов бўлганмисан дейман, «Виқ, виқ»дан нарига ўтолмаяпсан-а?

ЖАЛОЛИДДИН АКА. «Аввал ўзингга боқ, кейин ноғора қоқ» деганлар. Ўзингиз ҳам беданавозларга ялиняпсиз, кеп қолинг мана ҳаммаёғим «яп-яланг, яп-яланг» деб.

АБУЛҚОСИМ АКА. Сайроқи бедана ялангликда ҳам сайрайверади. Аммо сайрашда ҳам сайраш бор маллахоним. Юрган экансизда, сарсон бўлиб, «бедананинг уйи йўқ, қайга борса «питбилдиқ» деб.

АБУЛҚОСИМ АКА. Бедана тўғри учади. Охири бир бедазорга тушади. Буни менга ўхшаган яхши беданавозгина билади. Мен сизга ҳайронман: ё тўрқовоқда кўп ётганлигингиздан ми на сайрайсиз, на тукингиз йўқ.

ЖАЛОЛИДДИН АКА. Беданани кўринишига қараб баҳо беришадими? Баъзан беданавоз ҳам янглишади. Мана сиз ҳам янглишяпсиз. Ҳар кўримсиз беданалар борки, уларнинг ичидан сизга ўхшаган хушрўй беданаларни чўқиб қочиришади.

Абдулла ТОЛИПОВ,
меҳнат фахрийси.

АЖИБ СЎЗЛАР

- Гуллаганда — гул лаганда.
- Буюк — бу юк.
- Ажойиботлар — ажойиб отлар.
- Ўрол — ўр ол.
- Йўқотмадик — йўқ, отмадик.
- Йигирма — йигир, ма!
- Тансиқбой — тансиқ бой.
- Ихтиёрсиз — ихтиёр сиз.
- Оқсоқол — оқ соқол.
- Ниначи — нина-чи?
- Узунқулоқ — узун қулоқ.
- Тақсир — тақ сир.
- Қўлтиқ — қўл тиқ.
- Ташкилотчилик — ташкил отчилик.
- Соатсоз — соат соз.
- Қурилма — қур, илма.
- Қайнамай — қайна, май.
- Ётқиз — ёт қиз.

ҚИЙҚИМ САТРЛАР

- Ўзлаштирилмаган яйлов.
- Суғорилмайдиган паст тепалик.
- Юрак олдириб қўйган киши
- Чеккароқдаги ҳовлилар ҳали уйқуда.
- Меҳмонлар бир ҳовли бўлиб ўтиришибди.
- Таниқли шоира «Мулкдор»га меҳмон бўлди.
- Нарх-наводан бошланган суҳбат бозорга бориб тўхтади.
- Оқ бўлсаям, соч бўлсин.
- Фарғоналиклар пардали сўзларнинг мағзини тез чақади.
- У шеър ўқишни қотириб қўяди.
- Йигитларнинг баҳордек қайноқ ва қувноқ лаблари қизлардан ўпич сўраса, «уят» дейдилар, уятсиз қаэиялар.
- Қўли аёлнинг қўлидай экан, жағим оғримади.
- — Қулоғим сенда, эшитаман!

— Қулоғинг менда бўлса, нима билан эшитасан?

Ҳусанбой ТОЖИМАТОВ.

Мусаввир табассуми

— Нега поездни тўхтатдинг?
— Табиатни муҳофаза қилиш жамияти аъзосиман, билмайсанми?

— Овозингдан айланай, баланд-баланд сайрайвер.

— Нега дарахтни кесиб ташладинглар?
— Ўтириб дам олишга ўриндиқ тополмадик.

Е тавба, ариққа сув келгандан бери ўн йилги симёғоч ҳам кўкариб кетди-я!?

Абдурасул Ҳакимов чизган суратлар.

МУСАҲҲИҲ ЯНГЛИШГАНДА

- Совушганлар хиёбони (севишганлар).
- Тўйига оларчилар келди (отарчилар).
- Чалкашлар йиғилиб ўтирибди (алкашлар).
- Пулхона — гўзал маскан (гулхона).
- Қўйининг сеҳрли оҳанги янгради (куйининг).
- Мақтаб формасини сотди (мактаб).
- Ясашга доир масалалар (яшашга).
- Айиқнинг эшкаги йўқолди (қайиқнинг).
- Кўзига чойнак тақди (ойнак).
- Занжир шафтоли еди (анжир).
- Ўқувчининг савоби қониқарли (жавоби).

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ.

Табиат ва инсон

ЛАЙЛАК КЕЛДИ...

Лайлак қадимдан халқимиз эъзозида бўлган қушларнинг бири ҳисобланади. Уни оилаларимизга «бола олиб келувчи», кичкинтойларимизга укалар етказувчи меҳрибон қуш сифатида биламиз. Лайлак инсонлар дўсти, зарарсиз, вақти келса экинзорларимизга таҳдид солувчи минг-минглаб чигиртка ва бошқа зараркунандаларни йўқотувчи паррандадир. Унинг уялари ҳам одамлар яшайдиган жойларда бўлиши бежиз эмас, албатта.

Ҳар йили баҳорда келиб, кузда аллақаёқларга ғойиб бўлувчи лайлаклар ҳаёти билан қизиқиб юрардим. Уларни ёшлигимдан кузатар, турмуш тарзи билан қизиқиб келардим. Биринчи бор лайлакларни ҳозирги Эски Жўвадаги бир бино қуббаси ўртасидаги инида кўрганман. Ҳар баҳор улар ўз инларида пайдо бўлишар, бола очишар, бир-бирлари билан жуда иноқ яшардилар. Лайлак жуфти ҳар йили инини адашмай-нетмай топиб келишига ҳайрон қолардим. Лайлак уяси уйимиздан анча нари бўлишига қарамай машҳур олтинчи трамвайга осилиб бўлсада бориб кўриб келган даврларим ҳамон эсимда. Бу урушдан кейинги йиллар эди...

Лайлаклар узун оёқли қушлар оиласининг бир туркумини ташкил қиладиган паррандалардан ҳисобланади. Уларнинг ўн етти турини бирлаштирган ўн бир уруғи маълум. Мамлакатимизда оқ ва қора хиллари учрайди. Буларнинг вазни тўрт килограммгача боради. Бу қушлар уясини дарахтларга, қоя, симёғоч, минора ва шу каби бошқа ерларга қўяди. Йилига 3-5 та тухум қўйиб бир ой давомида лайлакларнинг ҳар иккиси галма-галига босиб ётишади. Лайлак инларини Бухорода, Наманганда, Хоразмда ва бошқа вилоятларимизда кўплаб кўрганман, Сирдарё бўйларида, Амударё ёқаларида илонлар, бақалар, калтакесак, сичқон ва ҳашоратларни тутиб ейишади, болаларига етказиб беришади. Мен Россиянинг шимолий ўрмонларида, Волга дарёсининг бошланиш жойларидаги кўлларда, Псков, Ленинград, Тверь, Воронеж, Қуйи Новгород, Новгород вилоятларидаги шаҳар ва қишлоқларда ҳам лайлаклар ҳаётини кузатганман.

Қиш ва куз мавсумида қай ўлкаларга кетиб қолишини ёшлигимизда билмай ҳайрон бўлиб юрган саволларимизга мана энди, орадан кўп йиллар ўтгач жавоб топиб, кўнгилни тинчлантирдим.

Ўзига хос ва ўзига мос турмуш тарзига эга бу қушлар ярим йил умрини Осиё ва Оврупо мамлакатларида ўтказса, қолган ярим йилини Африка қитъасидаги иссиқ мамлакатларда ўтказади. Лайлакларнинг маълум қисми ғарбий Хитойда ҳам қишлайди. Аҳамият берган бўлсангиз баҳор ойларида қушлар, шу жумладан лайлаклар ҳам, турналар ҳам жанубий-ғарб томондан учиб келишади. Улар мамлакатимизга етиб келгунларича ўн минглаб километр масофани босиб ўтишади. Ўртача ҳисобда суткасига юз эллик километр йўл ўтувчи қушлар қанча вақт йўлда бўлишларини кўз олдингизга келтиринг-а. Лайлаклар баҳорда Жанубий Африка Республикаси (қитьанинг энг жанубий қисми), Мозамбик, Кения, Танзания, Эфиопия, Судан, Миср каби ва бошқа мамлакатлардан йиғилиб Ўрта Ер денгизи қирғоқларига етиб келишади. Бу Африканинг ўнг томон мамлакатлари бўйлаб ҳаракатланувчи қушлардир. Қитьанинг чап тарафидаги мамлакатлардан бўлган Марокаш, Мавритания, Сенегалдан йиғилганлари Гибралтар бўғозига яқинлашиб келади. Энг қизиғи шундаки, лайлаклар ҳеч қачон денгиз устидан учиб ўтмайдилар. Қитьанинг чап тарафидан учиб ўтувчи лайлаклар Гибралтарнинг энг тор жойини танлайдилар. Қитьанинг ўнг тарафидаги қушлар эса Ўрта Ер денгизи билан Қора денгизнинг туташадиган Босфор бўғози (кенглиги ярим километрдан ошмайди) орқали ўтадилар. Айни баҳор кунлари бу бўғоздан кўп соатлар давомида лайлаклар ўтишини томоша қилиш мумкин. Мана шу лайлакларнинг катта қисми Овруподаги Польша, Чехия, Словакия, Руминия, Болгария, Австрия, Россиянинг ғарбий қисмидаги жойларга, маълум қисми Марказий Осиё республикаларига, шу жумладан Ватанимизга учиб келишади. Гибралтардан ўтган қушлар эса Испания, Франция, Португалия каби мамлакатларда жойлашадилар. Кузда эса худди шу йўллари орқали Африкага қайтадилар. Олимлар «ғарбий» лайлакларга махсус белгиланган ҳалқалар тақиб «шарқий»ларга алмаштириб қўйганлар. Лекин ҳар икки гуруҳдаги лайлаклар ўзларининг билган йўллари бўйлаб юрганликлари кузатилган. Қушларнинг навигацион (йўлни белгилаш) хусусиятлари наслий эканлиги амалда исботланган. Шу боис мен 1989 йили Ўрта Ер денгизи бўйлаб ўн кун давомида «Лев Толстой» теплоходида бўлганимда унинг ҳайдовчилари билан ҳамда ўттиз йиллик сузиш тажрибасига эга бўлган кема капитани Федор Зинько билан суҳбатлашганимда лайлакларнинг бир денгиз ёки океанлар устидан сузиб ўтганлигини кўрмаганлигини тасдиқлади. Денгиз осмонида лайлакларнинг учиши учун зарур бўлган ҳаво оқимининг йўқлиги, масофанинг узоқлиги ва дам олиб озиқланиш учун шароитнинг йўқлиги туфайли уларнинг сув устида учмасликларини билдим. Қушларнинг учбурчак бўлиб учишларида гап кўп экан. Акс ҳолда улар узоққа уча олмай қолишлари, бу эса уларнинг ҳаётлари учун хавфли эканлигини лайлаклар сезишади. Баъзан-баъзан қушлар осмоннинг бир жойида тўпланиб қолишиб турли кўринишларда айланишаётганини кўрамиз. Баъзан бу ҳаво жангига ҳам ўхшаб кетади. Аслида жанг эмас, қушлар учун зарур шароит шуни тақозо этади, улар дам оладилар.

Қушлар Африкадан Осиё ва Оврупо мамлакатларига учиб келаётганларида йўлларда анча қийинчиликларни бошдан кечирадилар. Сувга яқин жойлардан қийналмай ўтсалар, қитьанинг сувсиз чўлу биёбонлари, Саҳрои Кабир каби ва бошқа шароити ниҳоятда оғир ерларидан қийинчилик билан ўтадилар. Мана шундай ерларда ёш лайлакларнинг учдан бири ҳалокатга учрайди. Жазирама иссиқ уларни ҳолдан тойдиради, озуқанинг камлиги ёки танқислиги аҳволни янада оғирлаштиради. Мен 1994 йили баҳорида Саудия Арабистонида бўлганимда Қизил денгизнинг Жидда атрофларидаги қирғоқларини томоша қилгани бордим. Денгизнинг илиқ сувида йўлдан чарчаб келган лайлакларнинг балиқ, қисқичбақа ва бошқа нарсаларни тутиб еяётганликларини кўрдим. Шунда бу лайлаклардан анчагинаси бизнинг она Ватанимиз — Ўзбекистонга — Сирдарё ёки Амударё бўйларига кетишаётганмикан деган фикрни миямдан ўтказиб «йўлингиз бехатар бўлсин, маконингизга омон боринглар», деб дуо қилдим. Араблардан лайлакларнинг Африка ўрмонзорлари,: тўқайзор ва саванналарида рўй берадиган ёнғинлар даврида шу атрофларда пайдо бўлиб қолишларини эшитдим. Ҳаж сафарига келган ҳабашлар бу фикрларни тасдиқлашди. Бунинг боиси ёнғин у ерлардаги илон, қурт-қумурсқа ва ҳашаротларни четга суриб бораверар экан. Бу лайлаклар озуқасини мўл-кўл қилар экан. Лайлакларнинг ўт яқинида қўрқмайин юраверишлари шу боис экан, Африкада ҳам, Арабистон ярим ороли ва Ўрта Ер денгизи атрофидаги мамлакатларда ҳам лайлак гўшти тановул қилинади. Шу сабабли овчилар, ерли халқ лайлакларни бемалол овлайверади.

Лайлакларда яна бир сирли хислат борлиги маълум. Африкада туғилиб вояга етган ёш лайлаклар ота-оналарининг Оврупо ёки Осиёдаги уяларини топиб келишдек хусусиятларини қандай тушунтириш мумкин.

Инсонлар дўсти бўлган юввош, гўзал қоматли, ёқимтой ва муштипар лайлакларни дунёнинг барча бурчакларида севиб ардоқлайдилар. Халқимиз ҳам уни қадимдан эъзозлаб келади, унга овқат беради, ярадор бўлганларини даволайди, эҳтиёт қилади. Аммо бу қушнинг кейинги йилларда анча камайиб кетганлиги кишини ачинтиради, унинг «Қизил китоб»га тушиш хавфи борлигидан огоҳлантиради. Узоқ-узоқ ўлкалардан ўз она юртини , ўз она уясини қидириб келувчи дўстларимизга кенг қучоқ очайлик, уларни эъзозлайлик, эҳтиёт қилайлик, инларини тиклаб қўяйлик. Уларнинг юртимизда эркин нафас олиб қайтаётганларини ва ҳар йили баҳорда кўпайишган ҳолда учиб келишларини кўриб кўзларимиз қувонсин, дилларимиз яйрасин, чеҳрамиз очилсин. Баҳорнинг мусаффо осмонида қушларни кўрар эканмиз:

— Озод Ватанда сизларни хуш кўрдик! — деб хитоб қилайлик.

Қудрат АХМЕРОВ.
Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзоси, профессор.

Атланта Олимпиадаси тараддуди

МУСТАҚИЛ ЎЗБЕКИСТОН ВАКИЛЛАРИ

Республика Миллий Олимпия Қўмитасида спорт мутахассислари, мураббийлар, федерацияларнинг раислари ҳамда журналистлар иштирокида матубот конференцияси бўлиб ўтди. Уни МОҚ президенти Собиржон Рўзиев олиб борди.

Шу йилнинг июль ойида Атлантада очиладиган олий спорт анжумани замонавий олимпия ҳаракатининг 100 йиллигига бағишланиши сабабли аввалгиларидан кўра кенг кўламлилиги билан фарқ қилади. Бинобарин, Олимпиадага тайёргарлик кўриш жараёни, унда қатнашувчи спортчиларимиз иштирокини, Атланта Олимпиадасини кенг ёритиш ҳам муҳимдир. Бунинг учун спорт делегацияси таркибида журналистлар, теле ва сураткаш мухбирларнинг етарли бўлиши зарур. Чунки, олимпиада хабарларини бутун республика аҳли орзиқиб кутади. Халқаро мусобақалардан репортажлар берувчи махсус мухбирлар эса халқаро журналистлар уюшмаларига аъзо бўлишлари лозим. Миллий Олимпия Қўмитасининг президенти Собиржон Рўзиев республика спорт журналистларини Осиё спорт журналистлари конфедерациясига аъзо бўлишга ёрдам беражагини билдирди.

Олимпиадага номзодлар кўпчиликни ташкил этади,аммо уларни имконият даражасида қатъий саралаш зарур. Ҳар бир спортчи ҳозирданоқ бирорта совринли ўринга даъвогар бўлиши лозим. Ҳозирга қадар 45 нафар спортчи Атлантага йўлланмани қўлга киритганлар. Велоспорт бўйича машҳур спортчи Жамолиддин Абдужабборовни республикамиз вакили сафида Атлантага юбориш учун музокаралар олиб борилмоқда.

Бундан ташқари олимпиячиларимиз олдида яна бир қанча муаммолар борки, уларни кечиктирмай ҳал этиш лозим. «Демир», «Ал-Машриқ», «ДЭУ» каби фирмалар спортчиларимизга ҳомийлик қилажакларини билдирдилар. Турк — фаранг қўшма корхонаси эса бутун спорт делегациямизни зарур кийим-кечаклар билан таъминлашни зиммасига олди.

Матбуот конференциясида МОҚ вице-президенти Игорь Барабан, спорт федерацияларининг президентлари ҳам қатнашиб, журналистларнинг кўплаб саволларига жавоб қайтардилар.

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Бозорларда тартиб ўрнатилмоқда

ОЛИБСОТАР ВА ЗЎРАВОНЛАРГА ЎРИН ЙЎҚ

Қўли чаққонлар бир килограмм тош қўйиб аслида қўлимизга 850-900 граммли сариёғни тутқазишади. «Сотувчи»нинг ҳам хўрдани, ҳам бурдани тап тортмай ураётганига қойил қолмай иложингиз йўқ. Аммо харидорда ҳақли савол туғилиши табиий. Нима учун сариёғ бу олибсотарлар қўлида? Ахир уларнинг ўз сариёғ ишлаб чиқарадиган корхонаси йўқдир?

«Олой» бозорида Юнусобод ва Яккасарой туманлараро коррупция, рекэт ва террорчиликка қарши кураш тезкор бўлими ходимлари Юнусобод тумани солиқ хизмати назоратчилари билан биргаликда рейд ўтказиб, бу масалага ойдинлик киритишга ҳаракат қилдилар. Текшириш жараёнида Собир Раҳимов туманида истиқомат қилувчи фуқаро А.Файзуллаев «нотаниш» кишидан сотиб олган сариёғни пуллаётгани маълум бўлди. Бу фуқаронинг якка тартибда фаолият юритиш учун ҳеч қандай рухсатномаси йўқ экан. У давлат корхонасида тайёрланган сариёғни олиб сотиш билан «тирикчилик» қилаётган экан. Шу бозорда Ҳамза туманида яшовчи А.Бекбобоев,. Қибрай туманида истиқомат қилувчи М.Жўраев ҳам «нотаниш» кишилардан олган сариёғларининг ҳар бир килограммини 175-180 сўмдан сотаётганликлари аниқланди. Солиқ назорати томонидан уларга жарималар солинди.

Тошкент вилоятининг Қибрай туманида истиқомат қилувчи 25 ёшли Н.Қаюмов эса шу бозорда деҳқонлардан иссиқхоналарда етиштирилган 150 килограмм бодрингни 80 сўмдан олиб 100 сўмдан сотаётгани маълум бўлди. Қозоғистоннинг Чимкент вилояти, Сайрам қишлоғида яшовчи Ф.Аширматов ва Т.Турдиқуловлар ҳам 115 килограмм бодрингни чайқовчилик мақсадида кўтарасига олаётганларида ушландилар. Уларнинг иши Ўзбекистон Республикаси маъмурий кодекси 176-моддаси, 2-банди асосида чора кўриш учун туман солиқ назоратига оширилди.

Сиғими 20 килограммлик қутилардаги сариёғларни кесиб-тилиб сотаётган йигитларнинг қўли-қўлига тегмайди. Уларга «осон» эмас. Харидорни чалғитиб, тарозидан уриш, кейин жарақ-жарақ пулларни чаққонлик билан санаб олиш керак. Сариёғ бир килосининг баҳоси 170 сўмдан 200 сўмгача.

«Олой» ва «Аския» бозорларида ўтказилган рейд-текширувлар давомида рекэт (зўравонлик, товламачилик) билан шуғулланиб юрган, кўпчилиги ҳеч қаерда ишламайдиган гуруҳ қўлга туширилди. Шу йилнинг 26 феврали куни 1957 йилда туғилган, иш жойининг тайини йўқ тошкентлик фуқаро Р.Т. «Олой» бозорида якка тартибда меҳнат фаолияти билан шуғулланувчи аёл Б.М. ни қўрқитиб, зўрлик билан ундан 1000 сўмни олаётганда ушланди. 29 февралда тошкентлик фуқаро, ҳеч қаерда ишламайдиган 34 ёшли О.А. 1000 АҚШ долларини алмаштиргани келган тошкентлик фуқаро Р.Х.ни қўрқитиб бозордаги валюта алмаштирув пункти ёнида унинг валютасини зўравонлик билан тортиб олиб қочаётган пайтда туманлараро коррупция хизматининг тезкор ходимлари томонидан қўлга олинди. Дастлабки сўроқ, текширувдаёқ рекэтчи — зўравон О.А.нинг илгари ҳам худди шундай жиноят содир этиб судланганлиги маълум бўлди. У Ўзбекистон Республикаси жиноят кодексининг 165-моддаси, 4-банди асосида жиноий жавобгарликка тортилди.

«Аския» бозорида тошкентлик фуқаро, 1968 йилда туғилган М.С. 800 АҚШ долларини 38400 сўмга ҳамшаҳри Х.Р.га сотиш пайтида ушланди. Бу фуқаролар валюта олиб-сотиш бўйича амалдаги қонунчиликни қўпол равишда бузганлар. Туманлараро коррупция, рекэт ва террорчиликка қарши тезкор кураш бўлими томонидан шу йилнинг дастлабки 2 ой мобайнида валюта муомаласи тартиб-қоидаларини қўпол равишда бузган ва катта миқдорда валюта олиб-сотиш юзасидан 22 фуқарога нисбатан жиноий иш қўзғатилди.

Ҳа, ҳуқуқ-тартибот идоралари ва солиқ хизмати ходимлари шаҳримиздаги бозорларда тартиб ўрнатишга қатъий киришдилар. Бу саъй-ҳаракатлар мунтазам изчил давом эттирилса, бозорларимизда олибсотарлар ва зўравонларга ўрин бўлмайди.

Малик НУРИДДИНОВ,
Дилшод ИСРОИЛОВ.

Наврўз таомлари

СУМАЛАК ЕЙИШ ОСОНМИ?

Сарлавҳани ўқиган баъзилар «Ие, дунёда сумалак ейишдан ҳам осон иш борми?» дейиши тайин. Аммо сумалакнинг сумалак бўлгунича анчагина машаққатли меҳнатлар талаб этишини камдан-кам «сумалакхўрлар» билишади. Баъзан хўрандалар бу фикрга: «Шу ҳам иш бўлибдими? Бир ҳафтада буғдой ундириб, уни бир кунда янчиб, бир қозонга солгач, бир кеча қайнатишу пишганидан сўнг бир ўтиришда паққос тушириш», дея эътироз билдиришлари мумкин. Келинг, сумалак тайёр бўлгунича кечадиган жараёнлар билан яқиндан танишайлик.

Деҳқон ҳалолдан топилган пулига уруғлик сотиб олгач, эрта баҳорда ерга дон сочади. Унга меъёрида сув ва ўғит бериб, меҳр-ла парваришлайди. Вақт ўтиб, буғдой пишиб етилгач, уни ўради ва саратон иссиғида хўп ҳайдайди. Хўпдан сўнг буғдойни шамолда тозалаб совуриб, пана, аммо серҳаво жойга махсус сават ёхуд қопларга солиб қўяди. Хокисоргина бу ўсимликни етиштириш қанчалик қийин бўлса, донини кемирувчи ва ҳашаротлардан омон сақлаш ҳам шунчалик қийин бир иш.

Мана, орзиқиб кутилган яшариш фасли бўлган баҳор ҳам келди. Наврўз байрамидан бир ҳафта олдин илму амал қилиб, йил давомида асраб келинган буғдойнинг бир қисми ун қилгани тегирмонга, сумалакка аталгани эса махсус хонага олиб келинади. Яхшилаб ният қилган момолару оналаримиз бир ҳафта давомида буғдой майсасини ундирадилар. Айтишларича, майса ҳилватроқ, иложи бўлса, кўпчиликнинг кўзи тушмайдиган қоронғу хоналарда ўстирилар экан. Бир текисда униб чиққан буғдой ўсимтасини кўпчилик «ўртага олиб» яхшилаб оқимтир суви чиққунча янчади. Унинг бор «кучи», витаминлари ана шу сувга чиқади. Сўнгра тегирмондан келтирилган янги ун сувга аралаштирилади. Ўчоққа мис дошқозонлар осилиб, тагига ўт қаланади. (Бу ўринда эркакларга тегишли бўлган юмуш — бир кечага етадиган ўтин ғамлашни ҳам айтиб ўтиш керак). Оналаримиз аввало дошқозондаги чучитилган ёғда турли бўғирсоқлар пиширишади. Айтишларича, бу удум уларнинг момоларининг катта момосидан қолган бўлиб, пишган бўғирсоқлар сумалак пиширишда иштирок этаётганларга тарқатилади. Мақсад: то эрталабгача куч бўлсин.

Энди буғдой суви ун аралаштирилган суюқлик билан дошқозонга қуйилаверади. Қозон ичига сумалак куймасин, тагига олмасин мақсадида 45 та ёнғоқ ёки ювилган тош ташланади...

Хуллас, дошқозонда бир кеча муттасил сумалак қайнайди. Чор-атрофдан келган қўни-қўшни, хотин-халаж, бола-бақра туни бўйи доира чалиб, қўшиқлар айтишиб, ўйнаб чиқишади. Аммо саҳаргача камдан-кам «юраклилар» уйғоқ қолишиб,уйқусизликка чидаш беролмаганлар эса кўрпаларга «суяниб» туришаверади (яъни ухлаб қолади). Тонг ёришиши олдидан бир, бир ярим соат аввал қозон устига қопқоқ қўйиб дам берилади. Мана, қуёш ҳам бош кўтариб чиқиб келяпти. Кўзларини уйқу босган сумалакчи холалар қозон қопқоғини очишиб сумалакни суза бошлашади. Тақсимот ҳам адолат юзасидан бўлиб, ҳеч ким сумалакчи холалардан ранжимайди...

Бугун юртимизнинг ҳар бир бурчагида баҳорнинг улуғ айёми Наврўзи олам шодиёналари ўзгача тароватда ажойиб кайфият, кўтаринки руҳ билан нишонланяпти. Ана, серфайз тўкин-сочин дастурхонда барча баҳорий таомлар орасида пахта гулли косада ажиб таъмли сумалак ҳам турибди. Келинг, сумалакни татиб кўришдан аввал уни яратувчилари ҳақида озгина мушоҳада этайлик. Йил бўйи далада буғдой етиштирган бободеҳқондан тортиб, тунни тонгга улаб лаззатли сумалак пиширган пазанда оналаримиз, момоларимиз заҳмати пазандалик санъатига таҳсинлар ўқийлик!

Норали ОЧИЛОВ,
Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат университети журналистика факультети талабаси.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

КОРХОНАЛАР ВА ТАШКИЛОТЛАР РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!
1 АПРЕЛДАН БОШЛАБ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИГА ҲАҚ ТЎЛАШНИНГ ЯНГИ ТАРИФЛАРИ КУЧГА КИРАДИ

УНГА МУВОФИҚ ФОЙДАЛАНИЛГАН 1 КИЛОВАТТ-СОАТ ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИНИНГ БАҲОСИ ҚУЙИДАГИЧА БЎЛАДИ:

I ГУРУҲ КОРХОНАЛАР УЧУН — 1 сўм 61 тийин (1кВт электр энергияси учун йиллик тўлов миқдори 3458 сўм даражасида бўлиши керак);

II ГУРУҲ КОРХОНАЛАР УЧУН — 2 сўм 68 тийин;

III ГУРУҲ УЧУН — 1 сўм 40 тийин ва 1 сўм 20 тийин;

IV ГУРУҲ УЧУН — 1 сўм 75 тийин;

V ГУРУҲ УЧУН — 1 сўм 75 тийин;

VI ГУРУҲ УЧУН — 2 сўм;

VII ГУРУҲ УЧУН — 5 сўм;

XI ГУРУҲ УЧУН — 6 сўм 35 тийин;

ЭЛЕКТР ЭНЕРГИЯСИГА ЎЗ ВАҚТИДА ЁКИ ТЎЛА ҲИСОБ-КИТОБ ҚИЛИНМАДИ ДЕГАН МАЗМУНДАГИ АНГЛАШИЛМОВЧИЛИКЛАР БЎЛМАСЛИГИ УЧУН УНГА ОЛДИНДАН ҲАҚ ТЎЛАБ ҚЎЙИШЛАРИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ.

«ЎЗЭНЕРГОНАЗОРАТ».

«СУВСОЗ» ТРЕСТИ

сув ўтказгич тармоқларида таъмирлаш ишларини ва 1996 йил ёз мавсумига тайёрлаш муносабати билан истеъмолчиларга қуйидагиларни

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ:

9 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 10 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА С. РАҲИМОВ ва А. ИКРОМОВ туманларида сув босими УМУМАН ПАСАЯДИ. ЮНУСОБОД туманида ҚИСМАН КАМАЯДИ.

С. РАҲИМОВ тумани: **Қорасарой, Абдураҳмонов, 2-Чимбой, Форобий, Сағбон, Мирошкин ва унга туташган кўчаларда, Талабалар шаҳарчасида СУВ БЎЛМАЙДИ.**

ШАЙХОНТОҲУР ТУМАНИ: **Генерал Узоқов ва унга туташган кўчаларда СУВ БЎЛМАЙДИ.**

А. ИКРОМОВ тумани: **Собир Юсупов, Шайхзода ва унга туташган кўчаларда СУВ БЎЛМАЙДИ.**

11 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ДАН 12 АПРЕЛЬ СОАТ 9.00 ГАЧА

СИРҒАЛИ тумани: **Сирғали 1/2, Спутник мавзеси 1—17-уйларда СУВ БОСИМИ КАМАЯДИ.**

МИРЗО УЛУҒБЕК тумани: **Гулирайҳон, Троицкое шоссе, Яшин, Данко, Калинин, Устабоев кўчаларида СУВ БЎЛМАЙДИ.**

Сув бўлмаган жойларга автосув ташувчи машиналар сувни етказадилар.

«СУВСОЗ»ТРЕСТИ.

ЎЗБЕКИСТОН БУХГАЛТЕРЛАР ВА АУДИТОРЛАР АССОЦИАЦИЯСИ 1996 ЙИЛ 15 АПРЕЛГАЧА ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА

лицензиялик аудитор, кориджд инвестиция қилинган корхоналарга молия директори ва бош бухгалтер гуруҳларида ўқиш учун

ҲУЖЖАТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ.

Шунингдек бошқа курсларга ҳам
—КОМПЬЮТЕРДАН ФОЙДАЛАНИШ,
— КОМПЬЮТЕРДА БУХГАЛТЕРЛИК ҲИСОБИНИ ЎРГАНИШ (дастур билан ишлаш — 1 с) ва бошқа дастурлар бор.

Манзил: Ниёзбек йўли (аввалги Урицкий) кўчаси, 6-уй, (автобусларнинг «Олой бозори» бекати).

Телефонлар: 34-01-87, 35-72-51.

ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҒИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Алоқа иншоотларида режали равишда таъмирлаш ишлари олиб борилиши муносабати билан Марказ — 7, Космонавтлар шоҳкўчаси, 33 (илгариги Д-19), 29, 29-«а»-уйларда яшовчи 56-АТС абонентларида, 110 мактаб, 1-поликлиника, Кафанов кўчасидаги ер ости гаражида

ВАҚТИНЧА 1 — 19 АПРЕЛЬ КУНЛАРИ ТЕЛЕФОН АЛОҚАСИ БЎЛМАЙДИ.

Тошкент шаҳар алоқа ва радиолаштириш ишлаб чиқариш бирлашмаси.

«Ўзбек Давлат эстрада» бирлашмаси жамоаси «ОБИД-А» театри актёри
Собит АСОМОВнинг
бевақт вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор этади.

«Ўзэнергоназорат» корхонаси жамоаси корхона директори ўринбосари М. Р. Пидаевга онаси
Файзиниcо ПИДАЕВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойларидаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефони орқали мурожаат қилиш мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби №10. ❖ Буюртма Г-0127. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа концерни босмахонасида. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босишга топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 6.761 нусхада босилади. 1 2 3 4 5 6